

In overleg en met toestemming der Directies der Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” wordt dit blad te Port-Said onder de passagiers persoonlijk gedistribueerd en ligt bovendien ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 INLICHTINGENDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Boeatan. — Ind. Prinsen op het Loo. — De Rijstcommissie van Mr. Nederburgh. — Feuilleton. — De O.-I. Bestuursambtenaren. — Ingezonden. — Uit de Pers in Nederland. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 15 tot 22 Aug. 1923.

PIERRE MATVELD
 COIFFEUR POUR DAMES
 Nouveauté Parfums espagnols
 „Myzurgia”
 PASSAGE 13 - LA HAYE - TEL. 1606

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHE
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

Voor de Tropen
 is het beroemde merk
„His Master's Voice”
 GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
 De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.
 ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
 Agent der Gramophone Comp. Ltd.
 PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Maakt Uwe tochten en reizen op een
Harley-Davidson
 's werelds eerste Motorrijwiel
 en gij zult van Uwe vakantie de aangenaamste herinneringen bewaren

Boeatan.
 De deelname van „Boeatan” aan de Tentoonstelling E.M.I.T. te Scheveningen behoort sedert 20 dezer al weder tot het verledene. De onvolprezen overige Boeatan-Propaganda-Commissie heeft er in een maand lang hare beste krachten aan gewijd, doch, daar de te bereiken resultaten niet evenredig bleken aan de te besteden moeiten en zorgen, leek haar langere voortzetting niet gewenscht. In elk geval kan zij met voldoening ook op dit haar werk terugzien. Menig belangstellend bezoeker was vol

lof over de inrichting en uitvoering van „Boeatan's” afdeling aldaar en ongetwijfeld is er veel propaganda mede gemaakt voor de Oost- en West-Indische kunstnijverheid, ook onder een enigszins ander publiek dan zij gewoonlijk bereikt.
 Thans kan zij echter weer haar volle kracht wijden aan hetzelfde werk in „Boeatan's” Toonkamers, Heulstraat 19, welke meer en meer bezoek trekken. Gedurende de Jubileumfeesten zal er nauwelijks plaats genoeg zijn. Op 31 dezer zal tevens gelegenheid zijn tot het gebruiken van den Javaansche feestrijst, nassi Koening, met toebehooren.

BEZUIDENHOUT-GARAGE
 Telefoon B. 344
 Luxe Auto Verhuur-Inrichting
 Nette Bediening - Taxi Prijzen
 Bezuidenhout 42

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht zij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes
is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen
vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van
dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES.

Firma HILBRINK
Westende 29 Den Haag
t. o. Engelsche Legatie

Nieuwe Fransche en Engelsche Stoffen
Indische Uitrustingen
— Verlaagde Prijzen —

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zweimabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.

Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820

**Brood - Bescuit
Banket**

Geregelde bezorging in alle wijken van DEN HAAG,
SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN
Brandtstraat 2-6 Tel. M. 1478
le Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178
DEN HAAG

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamsslagerij, annex
Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
(1882-1922).

Indische Prinsen op het Loo.

Zooals uitvoerig in de dagbladen werd vermeld, heeft H. M. de Koningin in de eerste dagen dezer week ten paleize Het Loo ontvangen, tot het aanbieden van gelukwenschen met haar 25-jarig regeeringsjubileum: Pangeran Ario Koesoemojoedo, prins van Solo, majoor van den generalen staf van het Ned.-Indische Leger, komende als vertegenwoordiger van den Soesoehoenan van Soerakarta; Pangeran Ario Soerjowidjojo, prins van Djocjakarta, kapitein van den generalen staf van het Ned.-Indische Leger, als vertegenwoordiger van den Sultan van Djocjakarta; Maulana Sultan Mohamed Kasim Aldin, Sultan van Boeloengan (N.-O. Borneo).

Zou „Boeatan's" hoop vervuld worden, dat hare Toonkamers van Indische Kunstnijverheid, Heulstraat 19, Den Haag, ook met het bezoek dezer prinsen zullen worden vereerd.

De Rijstcommissie van Mr. Nederburgh.
(Vervolg.)

't Was intusschen niet te verwachten dat eene reis, die in het belang der kolonie heette te zijn, ondernomen zou worden zonder een met den rang overeenkomend gevolg. Noch de positie van een commissaris-generaal, noch het gewicht van de rijstbelangen zouden dit gedoogd hebben. Hij koos derhalve zijne rijstreisgenooten; in de eerste plaats zijn broeder Johannes Jacobus, opperkoopman-titulair, die hem als geheimschrijver zou vergezellen. Voorts behoorden tot de leden van zijn gevolg de raad van justitie-titulair C. J. Prediger, de gouverneur van Banda F. van Boeckholtz, de opperkoopman van het Kasteel W. J. Cranssen, de eerste gezwooren klerk J. Wolters, de onderkooplieden W. Wardenaar en P. P. du Puy, zoomede de luitenant der artillerie J. P. F. Fils. 't Klonk ietwat vreemd: een artillerie-officier in een rijstcommissie. Doch Fils was tevens adjudant-generaal van Zijn Hoog Edelheid den regeerenden landvoogd, en wellicht stelde deze er eenig belang in de bijzon-

Fzuilleton.
Een Excursie naar het Getahpertjaland *)
(Boven-Bilavlake).

1. De heenreis.
Diep in het binnenland der Oostkust van Sumatra ligt, aan den bovenrand der Bilavlake en reeds tusschen de uitloopers van het gebergte, een jonge onderneming, Aek-boero. Sedert ruim een jaar met beperkte middelen geopend door een energieken, jongen man, den heer A. F. Bruinier, belooft zij een veelbeteekenende toekomst te hebben. Een uitnodiging van den heer Bruinier, om in dat land eenige ervaring omtrent de Getahpertja op te doen, viel bij mij dan ook in goede aarde, te meer, wijl daarginds ook de wilde flora veel merkwaardigheden bieden moest. Ik moest bekennen, dat over de vooruitzichten der onderneming, afgaande op de weinige mij geworden gegevens, bij mij vooroordeelen bestonden, die niet hoopvol stemden. Overigens wist ik over Getahpertja slechts bedroefd weinig.

Den 9 April 1923 gingen wij (mijn echtgenoot maakte den geheelen tocht mede) op stap en bereikten na een langdurig oponthoud te Medan, de onderneming Poeloeradja aan de Asahanrivier den volgenden dag. Den 11en bracht ons, over Marbau, naar ons doel. Tot Marbau, 325 K.M., werd een eigen Fordkar gebezigd, de verdere 9 K.M., tot Pernantian, moest een huurauto genomen worden, wijl ik niemand had die mijn kar op stal kon brengen. In de Heveatijnen der genoemde onderneming begon het voetpad, dat spoedig door

*) Ontleend aan het „Ned.-Ind. Rubber- en Thee-Tijdschrift“, 15 Juni 1923.

SCHOOL OF ENGLISH
Geleenstraat 118
Weteringkade
DEN HAAG

BEROEPS-LEERAARS
DIT ENGLAND
DIE BOEK
HOLLANDSCH
SPREKEN

UITSLUITEND
PRIVAAT
(NEDERRIJK)
IN DE
ENGLISCHE
TAAL

derheden der reis van een ooggetuige te zullen vernemen.

Eene commissie uit de Hooge Regeering en notabelen deden dit reisgezelschap uitgeleide na boord van de Hertog van Brunswijk, het scheep, dat hen naar Semarang zou brengen. Dames waren mede aanwezig; want bij de schaarsheid van openbare vermakelijkheden bood zulk een tocht naar de reede en terug, zulk een vertoon van equipages, uniformen, toiletten en voornaamheid een aangename kans om te zien en gezien te worden.

De eerste etappe van de reisroute, Samarang was destijds eene vesting, maar juist geen indrukwekkende vesting. Stavorus had er van geschreven dat de versterkingswerken waren „ten uiterste slecht, de muren, die het omringen, of de zoogenoemde punten (bolwerken) aan malkandere hechten, zijn als die van Romulus in den eerste aanleg.“ Derhalve muren, waar men met een aanloopje overheen kon springen. Het z.g. Gouvernement, de voormalige residentie van den gouverneur van Java's Noord-Oostkust, was voor de reaux van den openbaren dienst ingericht, en had de plechtige ontvangst plaats; Nederburgh was een plechtig man. Niet anders als aan een rezzend vorst in Europa werden hem hier de sleutel der stad aangeboden, met nog de zegels der Compagnie. De voorzitters der bijzondere colleges deden hetzelfde, maar het werd alles „zedig geweijsert“; de sleutel en zegels werden met eenige afgepaste woorden teruggegeven. Wat zou hij er ook mee gedaan hebben! — doch het symbolisch karakter der handeling zou den aanwezigen intusschen niet ontgaan zijn.

Aan saluutschoten was geen gebrek, evenals aan complimenten en deputaties. Onder deze laatste behoorden ook de gezanten van den keizer van Soerakarta en den sultan te Djocjakarta, die echter geweigerd hadden den commissaris-generaal gevolg aan hunne hoven te ontvangen op een waardoor zij de superioriteit van zijn rang en positie hoven de hunne erkend zouden hebben. Luisterde nauw, met die Javaansche etikette, was toen slechts één uiting: wegblijven. Het geschiedde; maar aan het zelfgevoel van den hogen bezoeker was door die verijdelde audiëntie geen „neep“ toegebracht.

Uit de stad begaf de gansche sleep van ambtenaren, officieren en notabelen zich langs den

statisch oerbosch leidde, steeds in ongeveer zuidelijke richting gaande. Men heeft het breed opengekapt, waarschijnlijk om er een rijweg aan te leggen, hoventdien loopt een graafdraad er langs. Over een groote uitgestrektheid is het oerbosch gekapt (voor Hevea, Pernantian) en moest over boomstammen klauteren, terwijl later ook open plekken, oude ladangs, te passeeren zijn. Een verlaten, door heren vernielde klappertuin leverde juist nog voldoende jonge vruchten, om onzen dorst te stillen. No ± 18 K.M. loopens werd bij kampong Pala een weder eenigszins bewoonde streek bereikt en een westerlijke richting ingeslagen. De laatste ± 5 K.M. leken wanhopig lang, de steeds wisselende gezichten op de eenig mooie A. Balamminkke, die drie keer overgestoken moest worden, vergoedde veel.

2. Algemeene indrukken van het verblijf.
De nieuwe woning van den heer Bruinier staat ongeveer in het midden van de noordelijke grens der concessie nabij kampong Batoetoengal, ongeveer 50 M. van genoemde rivier; zij werd opgetrokken van half bewerkt hout, goede planken en een dak van atap-rijs; zij is voldoende ruim en naar de omstandigheden goed ingericht. Wij werden er verzorgd en de gezelligheid werd vermeerderd door de komst op den 13en van dr. Fickendey, welke eveneens tot den 15en bleef.

De streek bleek op plantkundig gebied (voor mij) vol van nieuwigheden te bevatten; om deze zoo veel mogelijk voor de wetenschap te verzekeren, moest er met den tijd gewoekerd worden. In de heerlijke oerboschen kan echter niettemin eenige rariteit aan het oog ontglipt zijn. Over de resultaten der verzamelingen dient straks, als deze gerangschikt zijn, nog een aanhangsel tot dit artikel te volgen.

De omgeving is rijk aan wild. Gezien of gehoord werden boschhoenders, pauwen, neushoornvogels, apen enz. Verder

Haagsche Steenkolen-Maatschij
voorheen J. KEMPS
Hoffeverancier
Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

VERLOFGANGERS

JE ADRES voor Gereedschappen, Koperwerk, Gordijn-garnituren, Geldkisten, enz. enz. is bij

A. NIEUWENHUIZEN

Prinssestraat 19-21 Tel. H. 7763

Drogisterij „DE SALAK”

Molenstraat 67 hoek Prinssestraat
Telefoon H. 2849

Het betrouwbaarste en goedkoopste adres
Indische Geneesmiddelen

te winsten uit dit jaarlyks gewas te trekken, en zetten hun geldt daar op uit van 12 tot 18 ten hondert, dat zwaare sommen aanbrengt en veele in korten tyd ryk maakt; zij agten deeze handeling egter voor geen woeker, eensdeels omdat dit geldt onder Heidenen of Mahomethanen wordt uitgezet, anderdeels omdat die menschen hun vrijwillig zulk een somme aanbieden.”

Gewis kon er wel eenig verband bestaan tuschen die 18 procent en de duurte van de rijst, doch dit bleef het geheim van het rapport der rijst-commissie — indien het ooit werd ingediend.

Eene bijzondere aanleiding tot feestvieren was de verjaardag van mr. Nederburgh's echtgenote. De toenmalige advokaat was in 1787 te 's-Gravenhage gehuwd met Elisabeth Geertruy Schelten of Scheltus, dochter van mr. Isaac Schelten, landsdrukker, en ofschoon zij met hare kinderen in 't vaderland was achtergebleven, werd zij geacht dien dag in den geest aanwezig te zijn. Ter eere van dien geest was men nu te Samarang tot half drie in den nacht over den vloer, van zelf den dansvloer. Het ging er nog juist zoo toe als tijdens Stavorus in hetzelfde Groot Bodjong het verjaarsfeest bijwoonde van het zontje des gouverneurs, en er van schreef:

„By gelegenheid van dit Feest dansten twee Ouderlingen van de gemeente van Samarang, namelijk de Fiscaal en de Luitenant van de Artillery, een Pluggedansjen bekend onder den naam van het Haagsche Officiertjen om het Gezelschap wat te vermaaken. Ik teeken dit alleen aan om te doen zien, dat men in deze Gewesten zoo naauwgezet niet is op het dansen der Ouderlingen als te Groningen, schoon de Predikant zich onder de aanschouwers bevond en het ten uitersten toejuichte, met byvoeging dat dit juist was volgens de spreuk van Salomo: „dat er een tyd was om van vreugde op te springen”, enz. Welk een voorrecht heeft het een klimaat boven het andere!”

Het erf van het gouverneurshuis, de „Bodjongsche thuy”, was bij dit verjaarsfeest ter eere van mevr. Nederburgh geheel geillumineerd. Er werd een vuurwerk afgestoken en een luchtballon opgelaten.

Het verblijf te Samarang werd ongeveer een maand gerek. Na verloop van dien tijd ontving de dragonderkompagnie, die tot het garnizoen behoorde, order om naar Japara te vertrekken ten

2. P. Gutta Burck (Majang boloeck),
3. P. borneense Burck (Majang serindien),
4. Payena Leerii Kurz (Majang sundi of M. seundi).

Naar het aantal voorkomende individuen is de rangschikking: 2, 3, 1 en 4. Volgens de van de inboorlingen verkregen gegevens zoude de concessie Aekboero en de directe omgeving daarvan als het ware het middelpunt voor Getahpertia zijn. Zelf zag ik, dat de boomen (de soort 2) meer noordwaarts in de uitgestrekte oerboschen slechts verspreid groeiden, steeds schaarscher werden en tenslotte geheel verdwenen; aan den Asaban moeten nog slechts enkele exemplaren voorkomen. De rivierstelsels zuidwaarts werden hier buiten beschouwing gelaten. De voorkeur wordt door de boomen gegeven aan niet te steile, uit rivieren en beken oprijzende heuvels, waar het oorspronkelijke bosch nog bestaat. De waterlopen volgend, trok de schaarsche bevolking sedert tientallen jaren het land in, om naast andere boschproducten ook Getah-pertia te winnen. De boomen werden daartoe in z'n geheel geveld, wat oorzaak was, dat men nu slechts zelden een groot exemplaar aantreft. Naar gelang het product schaarscher en tevens waardevoller werd, ging zich een gedeelte der bevolking hooger op vestigen en ging economischer te werk, door b.v. primitieve culturen aan te leggen (samen met Hevea). Aan dergelijke voortvarendheid mag ook te danken zijn, dat in het heuvelland boven Aekboero ± 1200 zaadboomen gespaard gebleven zijn.

Deze werden door den beheerder der onderneming voor den tijd van 5 jaar bij vooruitbetaling van de bevolking gehuurd (waarvan 4 jaar verstreken zijn).

Deze daad geeft aan Aekboero een grooten voorsprong op andere ondernemingen in de streek, welke zich ev. op de Getahpertia cultuur willen toelagen. Van genoemde zaadboomen kan jaarlijks een hoeveelheid zaad gewonnen

SPECIALAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE

v.s.

GERZON

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosoh. invl.)
FRANSCHÉ MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding

Speciale afdeling voor

Kleding naar Maat

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystaat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

rebogen versierden Bodjongschen weg naar de woning van den gouverneur, waar aan den avond dien heugelijken dag een gala-souper werd aanrecht. Met dit huis, Groot Bodjong genaamd, had de soortgelijks plaats als met het paleis van den gouverneur generaal te Buitenzorg; het werd steeds voor den optredenden bestuurder van den aftredenden overgenomen voor een vaste som, n.l. 18000 f. in zilver. Eerst onder Daendels werd dit per-

sonaal voor gelijk bedrag overgenomen voor rekening van den lande, om tot verblijf van reizende landvoogden te dienen. Het verblijf te Samarang kenmerkte zich door de aaneenschakeling van feesten, audiënties, recepties, inspecties, parades, enz.; en dewijl er, zoo als te Batavia, een schouwburg was, zoo kon men de divertissementen afwisselen met..... een carspel. Alsof een blijspel voor deze gelegenheid oirbaar werd geacht, voerde het liefhebberij-gezelschap de tragedie *Elfride* op, een uit het godditsch vertaald stuk. Doch eenmaal aan den schijn der deftigheid voldaan, zorgde de gastheer-gouverneur, van Reede tot den Parkeler, voor *la gaie* in den vorm van een ballet. Bij eene andere gelegenheid werd opgevoerd *De kluisenaar op vermentera*, met een nastukje *Het zestienjarig meisje*. En daarna kwam een „pragtig festijn” voor alle Europeesche notabelen en inlandsche voeten; in de eerste plaats de gezanten uit de Vorlanden. Dit feest werd opgeluisterd door een Chineesche wajang, een dans van de bedojo's van den regent en door de sprongen op de slappe koord van een uit Batavia meegenomen Franschen kunnemaker, monsieur Baptiste. Gelijk in vroeger tijd Europeesche vorsten reisden met hun hofnar, zoo nu mr. Nederburgh met zijn „voltigeur”, ge-

de nu mr. Nederburgh met zijn „voltigeur”, ge- het journaal der reis hem noemde. Voor een onderzoek naar den staat van de rijst- en hoe 'tkwam dat de prijzen van dit voedsel zoo hoog waren, was Samarang geen goede observatiepost. Althans, wanneer de toelanden nog waren gelijk de predikant Jacobus Visscher die op een dienstreis aantrof, en daarover hij schreef:

„De Landen rondsom Samarang leggende zyn dik en vrugbaar, en geven overvloedig van Ryst Indigo, zodat jaarlyks eenige scheepsladingen daar naar Batavia worden overgevoert. De comp. Dienaars van 't hoogste bewind weten groo-

er tijgers, tapirs, beren, herten. De kristalheldere riven wemelen van visschen, waarvan ons de vangst gemonstreerd werd. Uit de 2-3 M. diepe kolken dreef men visschen naar een in meer ondiep water aangebrachte schuilplaats van hout en bladeren. Een touw, waaraan lange palmblad-vinnen geregen waren, lag er dwars door zoo dicht mogelijk op den bodem van de rivier. Dit met duiken naar de schuilplaatsen onder steenen voortbewogen. Reeds dadelijk begon de vangst met netten. In de schuilplaats, welke tenslotte door netten afgesloten was, ging de vangst met de handen gemakkelijk, nadat de visschen zoo noodig met een weinig bedwelmde waren. Bij informatie bleek, dat de Bata in Deli die methode ook kennen, maar niet meer toegen, wijl de visschen uitgeroeid zijn. Binnen ruim een bedroeg de buit een vijftigtal exemplaren van 20-60 lengte. Het meest algemeen zijn twee karperachtige vissen: Lelan en Garing (deze heet ook, wanneer langer ± 40 c.M., Merah) zij behooren vermoedelijk tot het geslacht *Labeobardus*.

Het voorkomen van *Getah-Pertia*. In de streek, waar de Bilavakte in het heuvelland overgroeien de beste soorten getahpertia leverende boomen in groote hoeveelheden in het wild. Alle gunstige voren schijnen daar vereenigd te zijn; zoowel de groei-voorwaarden als het gehalte aan getah zijn zeer gunstig. De analyses van bladen, afkomstig van willekeurig gekozen boompjes, werden door het Avroproefstation te Batavia verstrekt, welke alle elders bereikte opbrengsten te schaduw stellen. De 4 aangetroffen soorten van bevolking heeten als volgt (gerangschikt naar de economische waarde):

1. *Palaquim oblongifolium* Burck (Majang merah of M. merah).

eebaboe's en Jongens beschikbaar.

203

bevragen in „PERSINGGAHAN”

Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

BESCHIKBAAR.

ROVER LEVERANCIER OSMOND
OOST EN WEST

RIJWIELEN
BIJ
J.H.C. MERCKEL
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
DEN HAAG

VERZENDT NAAR
ALL STEEL OOST EN WEST BATAVIER

BESCHIKBAAR.

V. MASSARO
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK,
STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN,
LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN
GOOTSTÉENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BESCHIKBAAR.

FRANÇOIS BLOM's
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
Geb. in linnen Stempelband
f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Plantsoengedeelte)
(VROEGER Fred. Hendriklaan) Telefoon SCH. 61
LAGE VASTE tarieven

einde de rijstcommissie daar op te wachten en verder te escorteeren naar den Oosthoek. Tevens werden aan het reeds vrij talrijk gevolg nog eenige personen toegevoegd, die gaarne deze gelegenheid aanvatten om kosteloos Oost-Java te bekijken. 's Lands kas was er goed voor. Er waren ambtenaren met den rang van koopman en onderkoopman, drie officieren van de krijgsmacht, twee gecommiteerden, de stadsgeneesheer, de hoofdregent van Samarang en de eerste regent van Demak. Allen stelden op eens levendig belang in de rijst en de vraag waarom die zoo duur was. Doch sommigen, met name de inlandsche hoofden, hadden om dit snoepreisje niet gevraagd, maar waren er toe gekommandeerd. Men zou hen kunnen gebruiken uithoofde van hunne bekendheid met de plaatselijke toestanden, want om achter de oorzaken van de duurte van de rijst te komen, behoorde men immers goed geïnformeerd te wezen. Eenigen van dit gezelschap werden als kwartiermakers en als commissie van ontvangst vooruit gezonden naar Japara, de dragonders achterna. En daar had, bij de aankomst van den hoogen commissaris, weer dezelfde vertooning plaats; Z.H.E.G., op een „gedistingueerde stoel“ gezeten, de sleutels van het fort en 's Comp. zegels aannemende van den resident, en ze aanstonds weer teruggevend. „Ze zijn wat zwaar!“ had eens de gouverneur-generaal Willem van Outhoorn tot zijn opvolger Joan van Hoorn gezegd, toen hij hem de sleutels van het kasteel van Batavia aanbod. Waarop v. Hoorn tot bescheid gaf: „'t Is na men daar aan tilt.“ En mr. Nederburgh tilde gewis niet zwaar aan de sleutels, die hem op een zilveren presentieblad werden aangeboden. 't Was slechts een vorm, maar onder de O.-I. Compagnie namen de vorm en de vormdienaar een voorname plaats in.

Onder de gouvernementseigendommen te Japara, welke door den commissaris-generaal geïnspiceerd werden, behoorden de suikermolens en de houtzaagmolens. De eerste was eenige jaren te voren opgericht door Dirk van Hogendorp, in 1790 resident van Japara, naar het model dat op de Antillen in gebruik was, en werd door waterkracht gedreven. De houtzaagmolen bestond reeds vroeger, maar was in een verwaarloosden toestand en van eene gebrekkige constructie. Hij verbeterde die met machinedeelen, welke hij uit Europa liet komen, en verbeterde daarmede tevens zijne eigene

worden, dat ± 2 miljoen zaailingen levert. Van de bevolking kan jaarlijks een hoeveelheid versch blad opgekocht worden van ± 5000 pikol, tegen f 2.50—3.

4. Bijzonderheden, de onderneming Aekboero en den aanplant betreffend.

De concessie bestaat een arsenaal van 2213 H.A. en ligt tusschen de rivieren Aek Balammingké en A. Ketiah, met dien verstande, dat de laatstgenoemde nog door de concessie stroomt. De cijns bedraagt f 3.— per H.A. en per jaar. De gemiddelde zeehoogte der vlakke gedeelten werd geschat op 30 M.; enkele toppen bereiken 200 M. Het klimaat is, niettegenstaande de geringe zeehoogte, vrij aangenaam, de jaarlijksche regenval kan 2500—3000 m.M. bedragen. Het terrein is voor ongeveer de helft vlak of alleen doorsneden van aloers (zachte golvingen met eenige meters hoogteverschil) en ondiepe rivierbeddingen; ± 40 pCt. bestaat uit zacht hellend heuvelterrein; het restant wordt gevormd door toppen. Alles is beplantbaar. Het oorspronkelijke (oer)bosch bedekt ± 1/3 der oppervlakte, een ander 1/3 draagt jong bosch en het resterende 1/3 diende voor weinige jaren nog den veldbouw en is deswege begroeid met struikgewas, krenpelbosch, waartusschen grassen, varens en andere kruiden. Eigenlijke graswildernissen ontbreken, daartoe is de streek nog te kort in cultuur geweest. Moerassen, anders voor de Oostkust typisch, zijn niet aanwezig.

In het bosch, dat niet de duidelijke sporen van ontginning vertoont, groeien de 4 bovengenoemde Majangsoorten in het wild. Het totaal aantal exemplaren in den concessieterrain werd berekend op ± 70.000. De grootsten, waarvan wegens de vroegere bevolkingsexploitatie niet zeer veel aanwezig zijn, hebben een hoogte van ± 15 M. Daar de boomen echter reeds na 4—6 jaar zaad leveren, is op de boschterreinen de natuurlijke verjonging verzekerd. Wij

BESCHIKBAAR.

Garage NASSAU
SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
Verhuren van Luxe Auto's
tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

inkomsten. 't Kwam alles weer op den rug der kleine luiden; deze moesten jaarlijks eene zeker hoeveelheid ruw hout tegen uiterst geringe betaling aan de Comp. leveren, waarna de resident het hout in den molen liet verwerken tot planken en balken die hij tot een vasten prijs aan de regeering te Batavia zond. Het verschil tusschen hetgeen hij de inlander uitbetaalde en hetgeen hij de regeering in rekening mocht brengen, was een aangenaam verschil; het vormde een stevig emolument. Er hoe meer hout die verbeterde houtzaagmolen verwerken kon, hoe meer profijt voor den resident. Stoomkracht inplaats van waterkracht zou hem nog beter bevalen hebben; doch de eeuw van den stoom was toen nog niet aangebroken.

Te midden van deze belangwekkende inspecties te midden van feestelijkheden welke ook hier aan de tegenwoordigheid van den Hollandschen mandarijn luister moesten bijzetten, werden de reisgenooten plotseling gealarmeerd. Er kwam nl. een dikke dienstbrief met viermaal cito er op, inhoudende dat een aantal Engelsche schepen in straat Sunda kruisten en dat zij Anjer reeds gepasseerd waren. Men wist dat de naar Engeland gevluchte stadhouder Willem V het Britsche ministerie gemachtigd had om de Nederlandsche koloniën in bewaring te nemen; en dit Engelsche gevaar was des te dreigender nu de O. I. Archipel uit een oogpunt van weerbaarheid in een zoo jammerlijken toestand verkeerde. De Engelschen hadden zich toen reeds meester gemaakt van Ceilon en de overige bezittingen in Hindostan, van Malakka, de Kaap en de Molukken, thans konden zij 't op Java gemunt hebben. Zoo begreep een ieder de zaak.

Evenwel zou 't nog een paar jaar duren alvorens een Engelsch eskader Batavia kwam blokkeeren en de werven op Onrust vernielen. En nog ruim twaalf jaren voordat de slag werkelijk viel, waar heel de Archipel in 1811 in handen der Engelschen raakte. Met dat al was de tijding verontrustend genoeg; niemand kon weten wat er thans gebeurde zou. Reeds maakte Nederburgh aanstalten om heel zijn trein naar Samarang terug te keeren, reeds overwoog hij de spoedigste manier om van daar weer naar Batavia af te zakken, toen een tweede dienstbrief het bericht bracht, 't was slechts een loos alarm geweest. De gesignaleerde schepen voerden weliswaar de Engelsche vlag, doch ze behoorden tot de Britsche handelsvloot en waren

zagen van dergelijke opslag schitterende voorbeelden. Een aantal jaren kunnen de kosten voor kweeken planten nagenoeg nihil zijn. Daarbij wordt aan onder slechts vereischt: het doden door schillen of ringen van de hinderlijke, niet nuttige boschboomen en het vrijhouden van de directe omgeving der Majangs.

De boompjes ontwikkelen zich het voordeeligt in het bosch, waar de grond door een natuurlijk plantenklaar en den daaruit ontstane afval bedekt blijft en waar het zonlicht matig toegang heeft. De meeste boschboomen dienen dan ook pas dan geheel verwijderd te worden, wanneer de Majangs door dichten stand zelf voldoende schaduw geven. Geheele schoonmaak is ook in een cultuur niet noodig, zelfs af te keuren, daar vooral jonge planten geen zon en gronduitdroging verdragen. De op Aek-boero toegepaste cultuurmethode, die een verbetering der Inlandsche is, lijkt mij dan ook de juiste: in 4—5 M. van elkaar geslagen rindissans staan de plantjes op 2—3 M. afstand. Zoodoende konden in een jaar tijds met slechts enkele koelies verscheiden terreinen beplant worden met (voorzover wij overzien konden) ± 3500 geslaagde plantjes. 1) Gebezigd werden zoowel zaailingen als boschstumps, bijna allen tot de beste soort, d.i. Pob. longifolium, behoorend. Eenmaal aangeslagen, groeien de plantjes zeer goed, zoodat reeds die van een jaar oud een hoogte van 1½ M. kunnen hebben. Om te planten, wordt alleen een kleine plek iets omgewerkt. Tegen te felle zon dienen, vooral bij uitblijvende regen, afdakjes van lalang. Latere grondbewerking is overbodig, wenschelijk is alleen het loskrabben van het onkruid om jonge planten, zonder dit echter te verwijderen.

(Wordt vervolgd).

1) Dit getal kan grooter zijn, b.v. tot 10.000.

IN KRINGEN
waar men tot oordeelen bevoegd is,
beschouwt men Aambeienzalf van
broeder Benedictus als het eenigst,
nooit falende middel. Prijs p. p. f. 1.—
Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. DEN HAAG TELEFOON 4782

De O.-I. Bestuursambtenaren.

Minister de Graaff heeft op de vragen van den heer Idenburg betreffende de aanwijzing van Oost-Indische bestuursambtenaren tot de studie voor een daartoe in aanmerking komend doctoraat, geantwoord, dat deze reeds dit jaar zal geschieden en de aanwijzing elken dag kan worden verwacht. Den gouverneur-generaal is telegrafisch verzocht dadelijk na de aanwijzing de namen over te seinen.

Bij telegram van 17 Juli j.l. heeft de Minister zijn instemming betuigd met de in Ned.-Indië ontworpen regeling betreffende de positie van hen, die voor de studie zijn of worden aangewezen.

Aan die aanwijzing worden geen financiële voordeelen verbonden. Gedurende den verloftijd, die in verband met de studie wordt verlengd, zullen de betrokken bestuursambtenaren in het genot blijven van verlofsbezoldiging; daarboven wordt echter geen toelage toegekend.

Omtrent het waarborgen van behoud van de plaats in de ranglijst, verzekering van het recht op promotie, enz., wordt nader overleg gepleegd met de Indische regeering.

Ingezonden.

Rijswijk, 17 Aug. 1923.

Zeer geachte Redactie,

Bij het stukje over „foeja” in uw nummer van 16 Augustus wordt aangetoond dat er bij Boecatan kleedingstukken van foeja te zien zijn. Misschien interesseert het enkelen van uwe lezers te vernemen dat ik in het bezit ben van een stuk foeja, in Juni 1864 gekocht of gekregen bij Todjo, in het Zuiden van de Bocht van Tomini of Torontalo. Het is 85 x 100 c.m. groot, geheel uit één stuk en weegt 30 gram; de kleur is wit. Hoewel het 60 jaar oud is, ziet het er uit als nieuw, behalve dat het een beetje vuil geworden is. Er is bij vermeld: geklopte bast van een soort moerbeiboom, binnenland van Celebes; men maakt er kleedingstukken van (sarongs en badjoe's).

Hoogachtend,

Uw dw.

MAC. LEOD.

Uit de Pers in Nederland.

Het Vaderland neemt sedert einigen tijd op: *Brieven van de Indische reis*, door Dr. H. P. Berlage.

Aan Brief II ontleenen wij het volgende:

„Door de wonderbaarlijke pracht van den plantengroei zijn ook de Indische steden, alle tuinsteden geworden. Alleen het oude Batavia maakt daarop een uitzondering, omdat de Hollanders op de plaats van het oude Jacatra, zijn begonnen de hoofdstad te stichten in vaderlandschen geest. Zij verplaatsten zelfs het Amsterdamsche huis met gang en suite, met binnenplaats en opzaaltje naar de tropen, en sliepen, na de wenteltrap te zijn opgegaan, met dichte vensters tegen „de schadelijke nachtlucht en ruwen zeewind”, zonder klamboe in veeren bedden.

Maar daarom is het oude Batavia met zijn rechtehoekig stratenplan nog zoo karakteristiek. *)

Door een oude poort wordt langs een rechte straat het hart der stad bereikt, een rechthoekig plein, met het oude stadhuis in eenvoudigen laat-Renaissance-stijl gebouwd. Het bekronende koepeltje herinnert aan de vele moederlandsche collega's. Maar het traditioneelste stadsgezicht is aan het kanaal, de kali besar, met de dubbele ophaalbrug, waarvan het schilderachtig aanzien met dat der Hollandsche provinciesteden wedijvert. Er heerscht daar wel een geheel andere sfeer, maar deze is van den Hollandschen geest doordrongen;

*) Naar onlangs in hetzelfde blad werd vermeld, is aan Dr. Berlage de opdracht gedaan, een uitbreidingsplan voor de stad Batavia te willen aangeven.

BESCHIKBAAR.

GROOTE MARKT 28 DEN HAAG

GROOTE SORTERING GRAMOPHOONS
EN GRAMOPHOONPLATEN

Voor repatrieerenden speciale conditiën

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

BESCHIKBAAR.

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN

Eenig adres: **Koninginnegracht 10.**

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

Hôtel de l'Europe
AMSTERDAM
HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
ZALEN VOOR PARTIJEN

ander geleide van een paar oorlogsschepen op weg naar China. Inplaats van Batavia te veroveren gingen zij in de Chineesche havens eene lading thee, porselein, zijde, enz. innemen; de gansche flottielje was even spoedig verdwenen als verschenen. Nederburgh was reeds op den terugweg geweest, ontvremd over de stoornis, toch blij dat het onweer was afgedreven, kon hij weer naar Japara terugkeeren. En daar was men ook blij hem terug te zien. Ja, want vóór het residentiehuis waren drie verlichte eerebogen opgericht, en op een aangevoerd chassinet had een dichtertlijk ontwikkelde translateur of een rijm lustige gezworen klerk voor een toepasselijk opschrift gezorgd. Aan den eenen kant las men:

Uw vergenoegen streelt vereerend onze poogen.
Japara rigt met vreugd u groene Eerebogen.

En alsof dit vers nog niet slecht genoeg was, stond aan de andere zijde te lezen:

Wij zien u andermaal met vreugd op dit Comptoir,
En zijn voor dubbel eer er dubbel dankbaar voor.

Dankbaar mocht de commissaris zelf ook wezen. Op nog andere plaatsen zou hij gehuldigd worden met eereschoten, illuminaties, aanspraken, gamespel, guirlandes en eerebogen, Japara alleen schitterde met een dichter.

Met reiswaagens werd de tocht voortgezet naar Soedoes, Pati, Joana, Rembang en Toeban. 't Was overal koekoek-één-zang ten aanzien van de eerbetoonen en de vermakelijkheden. Te Joana bracht de regent bij het dierengevecht honden, bokken en wilde varkens in hetzelfde strijdperk. Een volgend maal liet hij een buffel vechten tegen een tijger (die waarschijnlijk in het dierenrijk wel den rang van panter bezat — of de strijd zou te ongebruikelijk zijn geweest). Wanneer men van de eene plaats naar de andere vertrok, dan was het regel, dat een detachement dragonders met twee trompetters en oppassers vooruit werd gezonden, opdat de aankomst van den commissaris, en zijn gevolg steeds met eenig éclat geschieden zou. „Ich bin hier Aga, merkt es!” — deze woorden stonden den reizenden machthebber als 't ware op het voorhoofd geschreven. Gedurende het verblijf te Toeban werd eene fraai gelegen bron bezocht, op ongeveer anderhalf uur van de plaats gelegen. Er bevonden zich daar eenige runderen, die bij den inlander in den reuk van heiligheid stonden, derhalve een beter leven hadden dan gewoon ploegvee. Wellicht was deze in het reisjournaal vermelde bron identiek met het bekende Bekti of Boekti, een gemetselde, door waringins overschaduwde vijver, waarbij zich echter in een lateren tijd geen runderen meer bevonden, maar wel eene apenkolonie, terwijl scholen kleine vischjes en een paar groote schildpadden in het klare water zwommen. Van den vermaarden *randoe alas-boom*, meer dan 200 voet hoog, die jaren lang de trots der stad was; van de zoetwaterbronnen op de reede, welke bij het wijken van den vloed te voorschijn kwamen; van de oudheden op de *astana*, met het graf van Soesoehoenan Bonang; van de *watoe tiban*, de volgens de traditie uit de lucht gevallen steenen, en van andere merkwaardigheden van Toeban, werd in het officieele journaal der reis geen gewag gemaakt. 't Was als had de samensteller opdracht ontvangen om in hoofdzaak den reiszijzer met jaarlang gelegen plaatsjes te vermelden, en vooral niet te vergeten het ceremonieel waarmee mr. Nederburgh bij de aankomst werd begroet en bij het vertrek uitgeleide gedaan.

Voorts werden hier en daar wedlopen gehouden tusschen inlanders, en andere tusschen paarden; ook gevechten tusschen honden en wilde varkens; kampwedstrijden van professioneele worsters. De voltigeur, monsieur Baptiste, bleef actief; n.l. wanneer het publiek „gedistingueerd” genoeg was. En — *n'oubliez pas la parole!* het militaire parool werd telkens nauwkeurig in het journaal vermeld.

(Wordt vervolgd).

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Ten gevolge der heerschende malaise wordt het bestaan van genoemd blad bedreigd.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen :

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen ?

DE UITGEEFSTER.

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE N. DE PARMENTIER

Tijdens het Zomerseizoen worden de Danslessen gegeven in ons Paviljoen

DIRK HOOGENRAADSTR. 172

SCHEVENINGEN

Dansen leeren in 4 à 5 Privaatlessen
Spreekuur 11-12 u. 's-Avonds 9-10 u.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelfonderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL O.Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

RESTAURANT „KUMMER”

Juliana van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339

BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met keuze van verschillende schotels.

ZALEN DISPONIBEL voor extra Dinners en Partijen tegen uiterst concurrerende prijzen.

APARTE ZAAL VOOR DAMES

zelfs de oude Portugeesche kerk herinnert zoowel van buiten als van binnen aan de groote Synagoge te Amsterdam.

Toch werd al spoedig voor de bewoning het aangrenzende hoogere landgedeelte opgezocht en de eigenlijke woonstad Weltevreden gesticht, waarvan de berustende naam vermoedelijk op de tegenstelling doelt. Want „the white man's grave” was op den duur niet zeer aantrekkelijk. En zoo ontstond, na den gruwelijken tol aan het onbegrepen klimaat te hebben betaald, als van zelf de scheiding tusschen de „city”, waar het zakenbedrijf zich vestigt en de woonstad, beide door een kanaal verbonden, waarvan de bebouwing de namen van Rijswijk en Noordwijk draagt.

Maar met de stichting van Weltevreden verviel men nu, althans volgens Europeesche begrippen, in een ander uiterste van stad: in een park met huizen. Dus ook een tuinstad, maar met breede lanen en groote grasvelden, die toch den naam van pleinen dragen, en eindelijk bebouwd met huizen volgens „de eischen van het klimaat”. En deze beide, want het zijn er in beginsel maar twee, bepalen zich tot het weglaten van trappen, en het buitensluiten der zon. Zoo ontstond het eigenaardige type van het Indische woonhuis, architectonisch volkomen onbelangrijk, maar toch met die zekere aantrekkelijkheid, waarvan het geheim wordt gevonden in een natuurlijke praktische bruikbaarheid.

Het bouwprogram is eenvoudig genoeg. Een open voorgalerij aan de straatzijde van „het erf” en een dito aan de achterzijde of tuin, beide corresponderend met twee vertrekken, de woon- en eetkamer, die verbonden zijn door een breede middengang. Aan de eene zijde van deze gang bevinden zich de overige woonvertrekken, aan de andere zijde de slaapkamers, terwijl om den tuin de bediendevertrekken zijn gelegen.

Het spreekt vanzelf, dat dit type zoo sterk traditioneel geworden is, dat bij nieuwen bouw maar zelden tot een ander plan wordt overgegaan. En toch wordt de behoefte daaraan wel degelijk gevoeld. Want deze huizen missen, vooral door het lichtgebrek der tusschenvertrekken, en door de overdreven verdiepinghoogte „voor de koelte” de eigenaardige gezelligheid der Europeesche woningen. Daardoor ontstond het zoo uiterst moeilijke vraagstuk, dat vooral de jongere architecten bezighoudt, van de moderne Indische woning. Bovendien moet, zooals trouwens overal, zelfs buiten de bezuiniging om, deze woning van veel bescheidener afmeting zijn, omdat het oorspronkelijke woonhuis nog maar voor weinigen bereikbaar is.

Dit had het eigenaardige, maar toch ook weer begrijpelijke gevolg dat bij de ook in Indië snelle uitbreiding der steden er woonwijken zijn ontstaan die zich in niets onderscheiden van de kleinburgerlijke villawijkjes onzer steden en dorpen. Alleen werd het verandatje van hout vervangen door een van steen, om ten minste het woord voorgalerij te kunnen gebruiken.

Toch blijkt ook dit vraagstuk reeds het tweede stadium van ontwikkeling te hebben bereikt. Want in de buitenwijken van Weltevreden, zoowel als in die van Bandoeng, Soerabaja en Semarang, zijn reeds woningen gebouwd, die blijk geven van een zeker meer dan ernstige studie.

En diezelfde ontwikkeling voltrekt zich aan het Indische zakengebouw, waarvan 't karakter aanvankelijk ook geheel Europeesch werd.

De verschillende Indische steden zagen in de laatste jaren tal van bank-, kantoor- en vereenigingsgebouwen verrijzen, die wel van een meer of minder talent getuigen en van den prijzenswaardigen durf met de in Indië wel zeer taai sleur te breken, maar die in beginsel niet bevredigen, omdat die gebouwen toch eigenlijk ook ergens in Europa konden staan. Want daaraan kan zelfs de toepassing van een kalakop, of Makara-ornament niet veel veranderen. En dan behoeft nog niet eens

BESCHIKBAAR.

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT

F. C. DONDERSTR. 22a

Pension voor geheele Families

PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

aan de principieele fout te worden gedacht, omdat die zelfs in Europa nog niet geheel is overwonnen van alle zakengebouwen ook paleizen te willen maken.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De wijziging der Koelie-ordonnantie.

De Regeering diende bij den Volksraad een ontwerp ordonnantie in, ter handhaving van de Poenale Sanctie. De considerans houdt in, dat noodzakelijk is gebleken behoud van het stelsel, aan de werkovereenkomsten ter Oostkust van Sumatra ten grondslag liggend. Het wordt wenschelijk geoordeeld den duur van de reëngagements-contracten zoo veel mogelijk te bekorten, alsmede de mogelijkheid te schaffen tot uitsluiting van bepaalde ondernemingen in bijzondere gevallen.

De voorgestelde wijziging en een uitvoerige Memorie van Toelichting worden in de *Deli Crt.* van 18 Juli in extenso weergegeven. Wij ontleenen hieraan o.m.:

De Regeering is thans tot het eindbesluit gekomen, dat het een ernstige fout zou zijn, erger nog een onherstelbare slag aan de ontwikkeling en de welvaart der Buitengewesten zou betekenen, als het bestaande stelsel zonder meer en op korten termijn een einde te maken, gelijk dat te voren was voorgenomen, maar zij heeft daarnevens, te Hare genoegdoening, tegelijk de overtuiging gewonnen, dat noch om theoretische, noch om praktisch-moreele redenen, aan de feitelijke toestand ontleend, een breken met het poenale systeem gevorderd wordt.

Sedert de inzinking van de laatste jaren zijn de Regeering van meerdere bij de culturesset betrokken lichamen en vereenigingen niteenzettingen geworden, welke haar de overtuiging hebben geschonken, dat van de enkele afschaffing der poenale sanctie op de reëngagementscontracten dadelijke gevolgen zouden zijn: stagnatie in de regelmaat van het werk, vermindering van de kwaliteit der producten, aanzienlijke vermeerdering der kosten, het laatste tot zoodanige hoogte, dat althans voor de niet zeer gunstig gelegen ondernemingen de geheele winstmarge zou zijn verdwenen. Voor eiland Sumatra alleen zal de enkele afschaffing der poenale sanctie op de reëngagementscontracten jaarlijksch direct geldelijk verlies opleveren van ± f 20 miljoen.

De belangrijke indirecte verliezen, onregelmatigheid in den werklidenstand en de slechtere afwerking van het product, komen hier nog bij. Waar op Sumatra nominaal ± f 400 miljoen in de cultuurgronden gestoken is, beteekent dit een gemiddelde verlaging van het jaarlijksche winsteijfer met ongeveer 5 pct.

Kwijning en zelfs sluiting van menige onderneming is te stellig te duchten, waar zelfs reeds nu in de laatste jaren tot sluiting van ondernemingen (in Atjeh, in Riouw, op Borneo) is overgegaan en ook teekenen van geleidelijke overbrenging van aanplantingen naar het buitenland zijn waargenomen.

Ernstiger echter wellicht nog dan ten aanzien dezer reeds gevestigde zaken, zouden de gevolgen van de vroeger voorgenomene trapsgewijze afschaffing der poenale sanctie zijn, met betrekking tot den toevloed van nieuw kapitaal en tot de verdere uitbreiding van het werkkterrein van in Indië reeds gevestigde lichamen. Het is gebleken, dat in de laatste jaren herhaaldelijk, zoowel van de zijde van het Nederlandsch als van buitenlandsch kapitaal, informatiën in Indië zijn genomen en onderzoekingen zijn gedaan, welke evenwel niet tot een gunstig resultaat leidden, op grond van enkele gewichtige bezwaren tegen het destijds gevolgde

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf

Prachtige ligging :: Matige Prijzen

Restaurant „GUDE”
 WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
 Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . 60 cent
 Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
 Kamers met pension vanaf f 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

geerbeleid, waarbij de plannen tot afschaffing van de poenale sanctie de hoofdrol speelden. Een goed deel van bedoelde kapitalen heeft zich vervolgens naar naburige koloniën vestigd; zelfs ook Nederlandse kapitalen hebben zich daartoe genoopt gevoeld.

Herinnerd wordt dan nog aan het eenstemmig oordeel vóór behoud der poenale sanctie, door alle bestuurshoofden der Buitengewesten, ter jaarlijksche conferentie in Maart 1923 jegens de Regeering uitgesproken, wat voor haar alleen reeds voldoende zou zijn geweest.

Ook voor het handhaven van orde en rust, zoowel op de ondernemingen, die met een groot aantal vlottenden, van buitenaf aangevoerden arbeidskrachten werken, heeft het Binnenlandsch Bestuur, van vroeger af, de hulp der poenale sanctie onmisbaar element geacht. Ten slotte is ook de Staatsbedrijven in de Buitengewesten de overtuiging algemeen, dat zonder de poenale sanctie een ongestoorde verdere gang der werkzaamheden niet mogelijk zou zijn.

De rapporten van de arbeidsinspectie der laatste jaren bevestigen in hunne algemeenheid, dat daadwerkelijk in de centrale gebieden (zoals ter Oost-Indische Archipel) thans de toestanden goed zijn, in de andere Buitengewesten, waar koeliecontracten worden geëigend, in het algemeen bevredigend.

Met het voorgaande is uiteraard ongerept gelaten ook naar het oordeel der Regeering, onbetwistbare waarheid, dat als eindideaal de vrije arbeidsmarkt op hooger trap staat dan de door staatsrechtelijke sancties gewaarborgde, die altijd zekeren zin een abnormaal middel blijven. Onderzoek heeft geleerd, dat middelen, reëel dienstig op een van te voren bepaalbaren betrekkelijk langen termijn, tot die principieele koersverandering over te gaan, niet aan te geven zijn. De Regeering beureit te moeten verklaren, dat de maatregelen, die langs den weg van koloniale niet in een betrekkelijk korten, althans van te voren bepaalbaren termijn een voldoende voorvoering der plaatselijke arbeidsmarkten te bekomen is.

De Regeering is tot het besluit moeten komen, dat wél kolonisatie verder moet worden bevorderd, maar het echter noch mogelijk, noch raadzaam is, om zoo te forceeren, dat binnen een beperkt aantal jaren de plaatselijke arbeidsmarkten buiten Java en Madoera daardoor zijn te voorzien; — dat de kolonisatie in hare eerstkomende verwezenlijke ontwikkeling moet worden gehouden buiten de Buitengewesten en dadelijk verband met de poenale sanctie — dat aan deze laatste inmiddels nog voor lange jaren als aan een onmisbare voorwaarde voor den groei en de ontwikkeling der Buitengewesten moet worden vastgehouden. De Regeering is met dit voorstel gegaan zoover, als naar hare overtuiging voor de eerste tijden veilig mogelijk is.

Inflatie.

Wat de depreciatie van den Indischen gulden in Indië zou beteekenen, vinden we als volgt in de Indische Crt. (Oost-Java Ed.) van 9 Juli getuigd:

Zoals met alle zaken, zijn er bepaalde groepen, die aan inflatie verdienen. Het gros ondervindt er onder de geweldige nadeelen van.

Dit verdienen aan de inflatie gaat slechts tot op zekere hoogte op. Toen de Deutsche mark b.v. in 1922 sterk begon te dalen, profiteerden daarvoor de Deutsche groot-industrieëlen, die voor den export werkten. Zij verkochten hunne fabriekaten voor goed buitenlandsch geld, terwijl zij de productiekosten in gedeprimeerd geld aan hunne leveranciers betaalden. Dit duurde net zoo lang, tot de mark in Duitschland zelf weer op peil gebracht werden, doch inmiddels was de mark verzwakt gedaald.

Wanneer we dit op Indië toe, hoewel we zeker niet bereid behoeven te zijn, dat de inflatie die veranderingen zal aannemen, als b.v. in Duitschland en Frankrijk het geval is geweest, dan zal ver-

Hotel de Bellevue
 BEZUIDENHOUT 15 :: 's-GRAVENHAGE
 TEL. INTERC. H. 447.

moedelijk in den beginne de exporthandel wel van deze inflatie kunnen profiteren. Doordat men voor de buitenlandse geld-eenheid meer guldens zal kunnen koopen dan voorheen, zal b.v. de dollarprijs van koffie, thee enz. uit Indië goedkoper worden dan de dollarprijs van diezelfde artikelen, afkomstig uit landen, waar de munteenheid niet gedeprimeerd is.

Aan den anderen kant echter zal de importhandel bij een inkoop in Nederland van f 100, waarvoor vroeger f 102 (N. I. C.) betaald moest worden, nu f 110 of f 115 (N. I. C.) moeten neertellen en dus de binnenlandsche prijzen in Indië moeten verhoogden. Wie hier onder lijdt, is duidelijk.

Wil men het in het algemeen omschrijven, dan blijkt, dat zij, die in geld uitgedrukte aanspraken hebben, b.v. salaris genieten, rente, pacht, pensioenen of andere dergelijke inkomsten hebben, benadeeld worden in die mate, als de waarde van het geld vermindert. Zij, die zakelijke waarden hebben, zoals ondernemingen, huizen, vee, magazijnvoorraden (importhandel), worden over het algemeen bevoordeeld, omdat de reële waarden ongeveer evenveel in prijs stijgen als het geld, waarin de prijs wordt uitgedrukt, aan koopkracht verliest.

Het eindresultaat van beide werkingen, waarbij de eene groep wint, doordat de verkoopprijzen zich sneller aanpassen aan de dalende waarde van het geld en dus sneller stijgen dan de uitgaven voor loonen, huur, rente en belastingen enz., en de andere groep verliest, is echter dat de gemeenschap lijdt.

Hoe men zich bij een depreciatie van geld in eigen land het best kan dekken, wanneer men eenig kapitaal bezit, leert ons o.a. het Deutsche kapitaal, dat al zijn gelden in het buitenland belegt en wel in een land, waar men van verwachten mag, dat de geld-eenheid stabiel blijft, b.v. in ponden of dollars. Voor werknemers, gepensioneerden en anderen, die een vast inkomen hebben, is de toestand echter het moeilijkst, en gewoonlijk ziet men dan ook, dat het leed, dat deze categorie van menschen ondergaat, bijna zelden vrijwillig vereffend wordt door de profiteerende partij!

De opheffing der residentie Nieuw-Guinea.

De M. v. A. der Regeering op het Afdeeliningsverslag in den Volksraad, opgenomen in de Loc. van 11 Juli, bestrijdt de meening, dat de opheffing van de residentie Nieuw Guinea van een wankel beleid getuigt. Door dit voorstel wordt juist getoond, dat de Regeering rekening weet te houden met de gewijzigde omstandigheden, en uitgaven, die geen voldoende nut blijken op te leveren, tracht te voorkomen.

Het gemis van eenig verband tusschen Noord-, West- en Zuid-Nieuw-Guinea was bekend. Dat echter de verkeersmoeilijkheden van dien aard zouden zijn, dat een centrale bestuursvoering van uit eenig punt van het eiland niet wel doenlijk zou blijken, en daarom geen wezenlijk voordeel zou bieden, was niet te voorzien en is dan ook inderdaad eerst onder wijlen resident Lulofs gebleken. Tevens bleek, dat directe bestuursvoering door een rondreizend resident onnoodig was, te meer daar bij 't verkrijgen van meerdere gegevens omtrent bezochte landstreken, aan de ontwikkelingsmogelijkheden van dit land in naaste toekomst ernstig werd getwijfeld.

Aan den resident van Amboina is speciaal voor de zaken van Nieuw-Guinea een assistent-resident ter beschikking toegevoegd, door welken maatregel het mogelijk wordt gemaakt de vereischte leiding te geven en over de noodige hulp te beschikken. Door de vergrooting van het tegenwoordige Amboina met Nieuw-Guinea zal een gewest worden verkregen, dat overeenkomt met het voorloopig ontworpen gouvernement der Molukken. Reeds hierom verdient een verdeling van Nieuw-Guinea in zelfstandige ressorten onder een assistent-resident, geen aanbeveling.

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurants
 Keppelerstraat 274 Tel. M. 2313
 Anna v. Buerenstraat 204 - Tel. B. 226

Middagschotel 12-2 uur à f 0.65
 Diner 5-7 uur à f 1.10

Diverse Schotels à la carte.
 Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER MAALTIJD en f 0.14 bezorgloon PER BUS.

ATLANTIC
 Lange Houtstraat 4 Den Haag

heropent
 Donderdag 30 Augustus

:: Bar en ::
Restaurant
 Gedurende de maand September
 Orchestre Szurky Joska

Zijt Gij Abonné van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—
 Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
 Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag
 Telefoon H. 1987*

Kasteel „Oud-Wassenaer”
 Telefoon Kievit 571
 15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
 Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend
 Alle comfort Matige pension-prijzen

BESCHIKBAAR.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch
 Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

Pension „SUNNY HOME”
 Laan v. Meerdervoort 568 Telef. M 1904.

Indische en Hollandsche Tafel
 van 12-2 en van 5-7 uur

Volledig Pension v. af f 4.- per pers. per dag

BESCHIKBAAR.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schifftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BESCHIKBAAR.

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPIJKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeldde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

De vraag waarom de bevolking van Nieuw-Guinea van de voordeelen van een rechtstreeksch uit eenig deel van het eiland zelf gevoerd intensief gewestelijk bestuur verstoken moet blijven, vindt reeds beantwoording in de door de Regeering als juist aanvaarde meening, dat die voordeelen niet bestaan en een rechtstreeksch bestuur, als bedoeld, beter van uit Amboina mogelijk is, dat door zijn ligging tegenover West- en Zuid-Nieuw-Guinea vlugger met die streken verbinding kan hebben dan van uit Manokwari mogelijk is. Ten deze sluit de Regeering zich geheel aan bij de opmerking, dat voor het tot ontwikkeling brengen van het betrokken gebied de aanwezigheid op dit eiland van een resident geen bepaalde vereischte is.

Overigens wenscht zij er met nadruk op te wijzen, dat met de opheffing van het gewest niet een loslaten van Nieuw-Guinea bedoeld wordt, doch slechts een minder kostbare bestuursvoering, welke meer geëvenredigd is aan de behoeften en de belangen van het gebied.

De goede verwachtingen, welke aanvankelijk van Nieuw-Guinea uit een economisch oogpunt werden gekoesterd, zijn niet verwezenlijkt, hetgeen mede een reden is om het bestuur op meer bescheiden schaal in te richten. De meening van den resident Poortman, dat de economische waarde van Nieuw-Guinea voor het oogenblik en de naaste toekomst onbeduidend is, wordt door de Regeering gedeeld. Hoewel de verwachtingen niet hoog gespannen zijn, kan toch zeker niet verklaard worden, dat de bevolking niet voor vooruitgang vatbaar is. Slechts zeer geleidelijk kan deze bevolking, in dit uitgestrekte en dunbevolkte gebied uit haar achterlijken toestand worden opgeheven.

De door den resident Poortman gedane voorstellen komen hierop neer, dat voor Nieuw-Guinea, behalve een ass.-resident ter beschikking met standplaats Amboina, noodig geoordeeld worden drie afdeelingshoofden, n.l. twee assistent-residenten voor Noord- en Zuid-Nieuw-Guinea en een controleur voor West-Nieuw-Guinea, een vijftal gezaghebbers en een aantal Inlandsche bestuurs-assistenten.

De *Sum. Post* van 12 Juli citeert een artikel uit de *N. Soer. Crt.* over *De Waarde van Nieuw-Guinea*, waarin door een kenner van dit land betoogd wordt, dat er niet aan getwijfeld behoeft te worden, dat Nieuw-Guinea's ontwikkeling later alle pessimistische rapporten van thans zal logenstraffen. De *N. Soer. Crt.* teekende hierbij aan:

Grootere waarde dan het oordeel van dezen pionier heeft het onloochenbare feit, dat Papua, Britsch Nieuw-Guinea, en het vroegere Duitsch Nieuw-Guinea, de niet onder Nederlandsch bestuur staande deelen van dit reusachtige eiland, welke wel in ontwikkeling werden gebracht in betrekkelijk korten tijd, waardeerbare vorderingen hebben gemaakt. En wij zouden zoo zeggen, dat ons gouvernement, de zoo geprezen expert in moderne kolonisatie, ook wel zou kunnen verrichten, wat de Britten en Duitschers hebben gedaan, als het maar eenmaal hier wilde beginnen.

Handelonderwijs.

Ten einde te geraken tot unificatie van het handelonderwijs in Indië, waardoor de waarde der uit te reiken diploma's, zoowel door den handel als door het gouvernement op hogere waarde zal kunnen worden gesteld, is in beginsel besloten tot samengaan van de vier op het gebied van opleiding vooraanstaande verenigingen, t.w. „het Handelsinstituut”, „Handelsstudie”, „de Handelsbond” en de „Federatie Sir I. Pitman.” In het hoofdbestuur van die federatie zullen zitting nemen mannen van beteekenis uit den handel. Op verschillende plaatsen in Indië zal gelegenheid worden gegeven examens af te leggen in boekhouden en aanverwante vakken: correspondentie, boorzaken, stenografie Pitman of Groote, en machineschrijven Hauff's tien-vinger-systeem.

Het *Soer. Hbl.* (van 9 Juli) juicht dit besluit,

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

dat een einde zal maken aan de onzekerheid omtrent de waarde van sommige diploma's en voorwerpen van certificaten, welke door opleidende onderwijzers of leeraren worden afgegeven, ten zeerste toe

Gesteriliseerde melk in Indië.

De *Sum. Post* weet te berichten, dat een op de onderneming „Raraban” boven Sindanglaja (Preanger Reg.) bestaand melkbedrijf een belangrijke uitbreiding zal ondergaan en dat men daar gesteriliseerde volle koemelk zal bereiden en wel in zulke hoeveelheid, dat het bedrijf heel Java geregeld van gesteriliseerde koemelk zal kunnen voorzien. Het bedrijf is in handen van de *Java Sterilised Milk Comp.*

Waarborgen tegen echtscheiding bij overrompeling.

De *Loc.* herinnert aan het geval van echtscheiding, uitgesproken ten aanzien van echtgenooten, waarvan de man in Indië, de vrouw in Nederland verblijf hield en waarbij laatstgenoemde achteraf geheel onkundig van de echtscheidingsprocedure bleek te zijn gebleven. De zaak is ook in de Kamer besproken en wetswijziging ter voorkoming van herhalingen werd toegezegd. Het Indisch B. W. is aangevuld met, in de *Java Crt.* van 20 Juni afgekondigde bepalingen. De *Loc.* citeert deze in verkorten vorm:

Wanneer een der echtgenooten, dan wel beide, verblijf houden buiten Ned.-Indië, kan de Raad van Justitie aan een door hem aan te wijzen rechterlijke autoriteit van het land, waar zij zich ophouden, verzoeken zich met de noodige verrichtingen te belasten of wel dit opdragen aan den Nederlanderschen consulair ambtenaar, binnen wiens ressort zij verblijf houden. Zoo ook kan bij opdracht aan een aan te wijzen rechterlijke autoriteit buiten Indië een poging tot verzoening worden gedaan.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Het onrustige Congres te Bandoeng van de Indische Communistische Partij.

I.

Zondag 4 Maart 1923 had te Bandoeng een openbaar congres plaats van de Indische Communistische partij, in het schoolgebouw van de Sarikat Islam Vereeniging ter plaatse, waar een 150-tal communisten zich hadden verzameld, waarvan onder ongeveer 200 vrouwen.

Zoowel binnen als buiten het vergaderingsgebouw zag men roode doeken, terwijl bij den ingang de roode vlag wapperde, waarop beeltenissen van een grasmes, van een rijststamper en van Karl Marx waren aangebracht.

Onder de vrouwen zag men eenige, die een rood baadje en een roode slendang droegen.

Het aantal afgevaardigden van elders bedroeg 57, terwijl aan de Perstafel 5 personen hadden plaats genomen, w.o. die van het Soerabaiasch Handelsblad en eene vrouw, als verslaggeefster van de „Pewarta Soerabaya”, van wie dit verslag, voorkomende in het nummer van 9 Maart 1923, alomstgig is.

Van de zijde der versterkte politie waren aanwezig de commissaris Van Heijne en de hoofd-djaks van Bandoeng.

Alvorens de vergadering ten 9 ure 's morgens te openen, heette de heer Semaoen, redacteur van de „Matahari”, alle aanwezigen welkom.

Hij liet het lied van de Internationale zingen door de leerlingen van de Sarikat Islamschool, die gekleed waren in kabaja en broek van roode kleur.

Voorts werden onder leiding van 2 onderwijzers gymnastische oefeningen uitgevoerd.

Daarna trad de heer Semaoen, voorzitter van het hoofdbestuur der communistische partij, op het podium, waarop men 9 stoelen had geplaatst, hoewel slechts 3 bestuursleden aanwezig waren.

De 6 andere stoelen waren met rood papier versierd, terwijl daarop de namen van de verbannen

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

Wij fotografeeren U thuis zonder verhooging

INLICHTINGEN:

FOTO-PERSBUREAU

Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

met bluf de onderwerpen van godsdienstigen aard behandelde.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chineesche Vrouw.

(Slot).

De schrijver verlangt van de Chineesche vrouw geen slaafsche onderworpenheid aan den man, doch wel een gematigd en bezadigd optreden bij verschil van opvattingen tusschen hen beiden, waardoor genegenheid wordt aangekweekt en de eensgezindheid in het gezin wordt bewaard.

In plaats van zich aan het verkeerde begrip vast te houden dat zij wordt onderdrukt en dienstengevolge neigt naar Westersche opvattingen, doet de gehuwde Chineesche vrouw beter haar huis te beschouwen als het terrein van haar arbeid, dan tal van vergaderingen bij te wonen waarop vele onderwerpen worden behandeld, die toch niet door haar worden begrepen.

Die samenkomsten vernietigen veel, maken de vrouw opstandig en de uitkomsten zijn gering.

De werkkring, welke misschien nog voor de Chineesche vrouw openstaat, is een handel in bloemen, het verkoopen van kleeren, enz., doch belangrijker is het in orde houden van de huishouding, de opvoeding der kinderen, het zich onthouden van hazardspel en allerlei andere belangrijke aangelegenheden meer, waaraan gewoonlijk weinig aandacht wordt geschonken.

De reden dat de Chineesche vrouw handel drijft in bloemen, kleeren, enz. is gelegen in het feit, dat zij een eigen winstgevend bestaan wil hebben, niet alleen om te kunnen bijdragen ten behoeve van den huur van het verenigingsgebouw, doch ook voor andere levensdoeleinden, zelfs al ontvangt zij voldoende levensonderhoud van de zijde van den man, hetgeen allicht te denken geeft.

De Chineezen in het algemeen moeten geen te groot vertrouwen schenken aan den Westerschen vooruitgang, waaraan zoovele begrippen vastzitten, wier bestaan nog onzeker is.

Theoretisch eischt de moderne vrouw een even finantieel onafhankelijk bestaan als de man, doch, zoodra zij, als gehuwde vrouw, daarvoor physieken of geestelijken arbeid moet verrichten, doet zich terstond de praktische vraag voor wie de huishouding en de kinderen van het gezin zal verzorgen.

Een rumoerig gezin, van waaruit onverzorgde kinderen uitzwermen, geeft, naar schrijver's meening, ook al is er nog zooveel geld aanwezig, evenmin voldoening.

Vele vrouwen van de Hoe Djin Hwee Vereeniging beschikken over voldoende gezond verstand en het is den schrijver bekend dat zij gaarne gesprekken willen voeren over onderwerpen, die het fatsoen der vrouwen raken.

Van tijd tot tijd hoopt hij, in verband daarmee, verschillende onderwerpen onder de aandacht van de lezers te brengen.

Berichten uit China.

In de „Pewarta Soerabaya" van 11 April 1923 wordt medegedeeld, dat uit Peking het bericht is ontvangen, dat het Ministerie van Verkeerswezen aan de administraties van de Peking-Hankow Spoorweg, de Hongkong Bank en van de Banque de l'Indo-Chine heeft laten weten, dat de rente van de bij die instellingen opgenomen gelden, ten bedrage van 100.000 pond Sterling, niet kan worden betaald.

Het Ministerie heeft wel getracht elders nieuw geld op te nemen om de bovenvermelde rente te voldoen, doch zijne bemoeiingen ten deze hadden geene resultaten opgeleverd.

In een van de Pekingsche nieuwsbladen wordt over deze wijze van afdoening van zaken een scherp

BESCHIKBAAR.

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood

Wij Reinigen en Persen Uw Kleding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,

Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior

Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue

Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntele mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

BESCHIKBAAR.

PIANO's RIPPEN

P. Heinstraat 42

DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

volksleiders waren aangebracht, zooals Sneevliet, Baars, Tan Malakka en anderen.

De voorzitter betreurde het, dat die personen verbannen waren en bracht hun het eeresalut door elken stoel in de hoogte te houden en aan het publiek gelegenheid te geven de namen van de verbannen leiders te zien.

Toen kwam de aangenomen houding van de communistische partij tegenover de Sarikat Islam Vereeniging en den Mohamedaanschen Godsdienst ter sprake, waarbij spreker wees op de instemming, welke van de partijgenooten was ontvangen met den inhoud van de rede, welke hij over dit onderwerp gehouden had tijdens het congres van de Centrale Sarikat Islam te Madioen.

Een gejuich en handgeklap van de aanwezigen in deze vergadering bevestigde nogmaals die instemming.

Nadat de heer Soekindar, als afgevaardigde van Semarang (directeur van de „Sinar Hindia") het woord had gevoerd over het breed en diepgaand streven der communistische partij, betrad de heer H. M. Misbach, van Solo, het podium, met het doel de redenen toe te lichten, waarom hij de handelingen van den heer Tjokroaminoto onbetamelijk vond.

Die meening was gevestigd in verband met zijne verhouding tot de Partij-„Discipline" van de Witte Sarikat Islam *) en tot de geldzaken en sloot zich aan bij de beslissing, welke genomen was op het Centraal Sarikat Islam Congres te Madioen.

De onderlinge geschillen tusschen de Centrale Sarikat Islam en de communistische partij zijn niet anders dan de gevolgen van de wilsuitingen van den heer Tjokroaminoto alleen, die op verbreking van de eenheid tusschen partijen aanstuurde.

Wel verklaarde deze aan den spreker tijdens een gesprek in den trein, dat die partij-discipline was tot stand gekomen op den wensch van de massa, doch dit is niet juist, zooals op het congres te Madioen bevestigd werd.

Het in het leven roepen schandaal is niet anders dan het werk van den heer Tjokroaminoto.

Het is van dezen en van de Centrale Sarikat Islam eene fout de communistische partij te beschuldigen van het neerhalen van den Mohamedaanschen Godsdienst.

Dit doen de communisten niet, doch wel de tegenstanders van de communistische partij, die spreker valsche Mohamedanen noemde en wier doel het was, evenals dat van den heer Tjokroaminoto, geld te maken.

De Islam moet hunne geldzakken vullen, want waarom gebruikt men anders dat woord voor tal van doeleinden, als Hôtel-Islam, de Oetoesan-Islam (het Nieuwsblad), de Handelsvereniging Al-Islam (de Islamiak) en andere?

In het kort, de heer Tjokroaminoto gebruikt den Mohamedaanschen Godsdienst als het middel om geld te maken.

Hij is, naar spreker's meening, een onbetrouwbaar leider, niet alleen in politieke-, doch ook in geldzaken.

Zoo had hij destijds van de naar Mekka vertrekkende lieden f 200 van de in hun bezit zijnde voorgeschreven f 500 (als reisgeld) gevraagd en niet die gelden de Mohamadiah willen begunstigen, doch, volgens ontvangen inlichtingen, is daarvan niets gekomen.

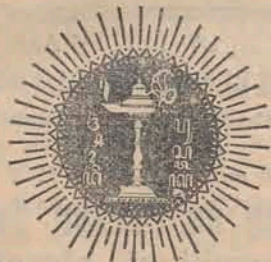
In den breede zette de heer H. M. Misbach daarna het communistische beginsel aan het gehoor uiteen, zoomede de leer van Karl Marx, doch tijdens zijne voordracht werd het reeds onrustig in de zaal.

Mannen, zoowel als vrouwen, geraakten in eene stemming van voldoening over hetgeen spreker voorbracht, bovendien vond men hem, die toch ook Hadji was, bescheiden in zijn optreden en een geloovig Mohamedaan, die niet, als zoovele anderen,

*) Wordt hiermede wellicht bedoeld de Partij van den Economischen Bond?

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer", dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleedt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt!”

[JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

Voor een Rijwiel gaat men bij de Fa TIMMERMAN & Co.

JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETERIJSTR. 170
Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742

HIMA RIJWIELEN
RUDGE-WHITWORTH
GOUDSTER

verwijt tot de Chinese Regeering gericht; die, zegt de schrijver, liever geldelijke steun verleent aan ontrouwe broedermoordenaars dan aan het voldoen van de verplichtingen ter zake van opgenomen gelden, welke geheel vergeten schijnen te zijn, terwijl diezelfde schrijver daarbij de vraag stelt, of de Regeering er niet voor kan waken dat met 's lands gelden wordt gesmeten voor allerlei andere onnutige doeleinden, die het Chinese volk steeds bedreigen met hinderlijke inmenging van vreemden?

De financiële politiek van China deugt, volgens den schrijver, niet, aangezien de Regeering door het niet behoorlijk nakomen harer verplichtingen het land steeds dieper in den afgrond stort en door het toehalen van den strop om den hals zichzelf krachteloos maakt.

Het is geen andere politiek dan het stoppen van gaten met nieuwe opgenomen gelden, een gedragslijn, die de meening wettigt dat de schuldenlast zulk een omvang zal aannemen, dat hij niet meer te dragen zal zijn.

Een ander bericht meldt uit Tientsin, dat in dat ressort een genootschap is tot stand gekomen, dat voor verschillende volksgroepen of politieke partijen zeer gevaarlijk kan worden.

Het doel van dien Bond is n.l. het leven te vernietigen van:

- 1°. allen, die hulp en steun verleen aan de militaire partij in China;
- 2°. alle ambtenaren, die pro-Japan zijn;
- 3°. allen, die met de vijanden van China de Chinese belangen bestrijden en China laten beleedigen.

Politie en geheime spionnen te Peking zorgen er voor, dat deze aangelegenheid zich in eene bepaalde plooi ontwikkelt.

Literatuur-Overzicht.

De Technische Hoogeschool te Bandoeng.

Ter gelegenheid van den 3en verjaardag der Technische Hoogeschool te Bandoeng op 23 Juni j.l., werd door den rector-magnificus, Prof. Ir. J. Klopper, de gebruikelijke jaarrede uitgesproken, waarvan een overzicht is opgenomen in de Ingenieur van 18 dezer, hetwelk we ons veroorloven in zijn geheel over te nemen.

Prof. Klopper begon, na de aanwezigen (autoriteiten, ingenieurs en andere belangstellenden) te hebben welkom geheeten, met de vermelding van de mutaties in de verschillende colleges der hoogeschool. Daarna werd de aanvulling van het docentencorps vermeld; als een tweetal nog aanhangige benoemingen zullen zijn afgekomen, zal het aantal hoogleeraren tot 15 zijn gestegen.

In den afgelopen cursus was het aantal ingeschrevenen voor het derde studiejaar 19, voor het tweede 22 en voor het eerste 52; van de laatsten hebben een beteekeend aantal in den loop van den cursus de hoogeschool verlaten; zij kwamen tot het besluit, dat de studie niet in hun lijn lag. Bij de examens aan het eind van het jaar zijn tot het vierde studiejaar 15 (afgewezen 4) tot het derde 16 (afgewezen 6) en tot het tweede toegelaten 26 (afgewezen 14) studenten.

De gemaakte excursies werden vermeld. In deze vakantie zijn de studenten van het derde studiejaar geplaatst op werken, om daar als buitengewoon opzichter nader met de praktijk kennis te maken.

De N.V. Indische Technische Boekhandel heeft een flink bedrag gestort in het z.g. Bibliotheekfonds, dat daardoor de bibliotheek in staat stelt tot aanschaffing van werken en tijdschriften, tot aankoop waarvan men in dezen tijd van bezuiniging moeilijk zou komen.

Na zijn overzicht stelde spreker de vragen, in hoeverre, wegens de steeds voortgaande uitbreiding van het onderwijs, aan de hoogeschool voor oprijving en overlading zou ontstaan, en of de uitslag der examens niet een aanwijzing was, dat thans de eischen reeds te hoog waren. Hij verzekerde dat de Faculteit angstvallig naging in hoever het onderwijs zou worden opgedreven. Dat een niet onbeteekeend aantal studenten bij het examen waren afgewezen, was het gevolg hiervan dat er onder de ingeschrevenen verscheidenen waren, wien de noodige lust en aanleg voor de ingenieursstudie ontbrak. Het spreekt van zelf, dat dergelijke kandidaten moeite hebben met de studie, en het is

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten voor passagiers.

REISBUREAU LINDEMAN 's-Gravenhage

Rotterdam - Arnhem - Groningen - Utrecht

gelukkig, dat zij reeds spoedig een duidelijken wenk krijgen, dat ze beter doen de hoogeschool te verlaten. Wijst dus het feit, dat lang niet alle kandidaten door hun examen komen, niet op opdrijving, aan den anderen kant mag niet worden vergeten, dat de hoogeschool haar eischen hoog moet houden. Dat was de bedoeling van de stichters. Daarop vertrouwend, heeft de Regeering haar diploma als gelijkwaardig met het Delftsche erkend. Het was ook de wensch van Indië een hoogeschool te hebben, die op hoog peil staat, gelijk aan het Nederlandsche en den neertrekkenden invloed trotseerende, waaronder het zoogenaamde hooger onderwijs in andere Oostersche landen lijdt. Daarbij komt, dat alles nieuw en jong is, en dat niet slechts de individuele student, maar evenzeer de studentenmaatschappij in haar geheel, nog moet leeren den tijd goed te verdeelen en te besteden. In de eerste jaren moeten de opvattingen en gewoonten ontstaan, onder welke invloed volgende geslachten van studenten als het ware van zelf opgroeien tot stoere werkers, die naast hun studie tijd en opgewektheid hebben om zich te wijden aan andere nuttige dingen.

De tijden zijn er niet naar, oneconomisch met tijd en werkkraft om te gaan. De hoogeschool wil veel bieden aan haar leerlingen, maar zij eischt daarvoor plichtsbeseft en toewijding; dat is zij verplicht jegens haar zelf, jegens haar studenten, jegens Indië.

Nader meldt de Ingenieur dat voor het eerste jaar, dat 1 Juli 1923 aanving, voor de eerste maal zijn ingeschreven 17 studenten (10 Europeanen, 4 Inlanders en 3 Chineezen), waarbij dan nog komen 11 overgeblevenen, die zich opnieuw lieten inschrijven, dus totaal 28 studenten voor het eerste studiejaar, een aantal belangrijk minder dan bij het begin van het vorig studiejaar (52). Het tweede studiejaar heeft nu 26, het derde 18, het vierde 15. Totaal ingeschrevenen 87.

De Indische Mercur.

No. 32. De mikroskopische onderkenning van Bromeliazvezels en van eenige belangrijke harde touwvezels, door Prof. Dr. G. van Ieterson Jr. (vervolg) (met afb.). — Oogstresultaten van Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Rubber van de rubberproductie van Ned.-Indië in 1923. — Verslag van de Handelsvereniging te Batavia (Overzicht Jaarverslag 1922). — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het eerste kwartaal van 1923. — Kultuurberichten, kleine mededeelingen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en bodemvraagstukken.

No. 33. Fabricatiecijfers van Cubaansche suikerfabrieken gedurende den oogst 1923, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Tabakscultuur in Deli, gedurende het jaar 1922. — De buitenlandse handel van Japan met Ned.-Indië gedurende 1920, 21 en 22 — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, Personalia (J. T. Cremer † 1847—1923, met portret), enz. — Literatuur over oliën, vetten en wassen.

Jubileum-tentoonstelling in het Koloniaal Instituut.

Ter gelegenheid van het a.s. regeeringsjubileum zal gedurende de maand September in de Museumzalen van het Koloniaal Instituut te Amsterdam een tentoonstelling gehouden worden, die voor een belangrijk deel gewijd is aan onze koloniën in Oost en West en die een beeld zal geven van de ontwikkeling onzer overzeesche gewesten en van onze vermeerdeerde kennis van land en volk. Dit belangrijk deel is ingericht door de Vereeniging Koloniaal Instituut. Het omvat de cultures, den landbouw, den mijnbouw, het boschwezen (waarbij uitstalling van de verschillende houtsoorten). Dit alles wordt op overzichtelijke wijze gerangschikt, evenals de resultaten van wetenschappelijke expedities en reizen, de toenemende kennis van de verschillende deelen, waaruit die gewesten zijn samengesteld, kennis van talen en gebruiken, kennis van flora en fauna. Een bijzondere inzending heeft betrekking op de verspreiding en tevens op de bestrijding der voornaamste ziekten in Oost- en West-Indië. Een belangrijke inzending is die welke betrekking heeft op de Volkenkunde: de zeden en gewoonten der vele volken, welke onzen Archipel bewonen, hunne kleeding, woningen, de uitingen hunner kunst en kunstnijverheid. Afzonderlijke groepeerings zijn gewijd aan weerkunst, godsdienst met inbegrip van Hindoeïsme en het Oudheidkundig Onderzoek. (Ind. Mer.)

Zuid-Nieuw-Guinea herleeft!

Onder dit opschrift een artikel van Pastoor P. Vertenten in het 20-Juli Nr. van de Java-Post. Schr. denkt met weemoed en dankbaarheid aan wijlen Resident C. Lulofs, „een karakter met groote kwaliteiten, een superieuren geest, een geboren staatsman.” Een zijner laatste daden is geweest den grooten stoot te geven voor de maatregelen die beoogen het verder uitsterven der Kaja-Kaja tegen te gaan. We kunnen de lezing van dit artikel warm aanbevelen; het moet voor Pr. Vertenten een groote voldoening zijn.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

BESCHIKBAAR.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

J. A. VAN HEIJNINGEN
 FABRIEK VAN GRAFHEKKEN - SANITAIRE ARTIKELEN
 AANLEG VAN GAS- EN WATERLEIDING
 LEVERING VAN ALLE SOORTEN
 HAARDEN, KACHELS en FORNUIZEN
 :: ELECTRISCHE SMEDERIJ ::
 WESTEINDE 159 TELEFOON M. 2867 DEN HAAG

Heeren- en Dameskleeding
 naar Maat
 Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit
 Gelegenheid tot Abonneeren
 AANBEVELEND,
WILLEM VAN HOUT
 MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

dat zijn jammerklacht „Nieuw-Guinea sterft uit”, niet ver-geefs heeft geklonken!

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 1 (7 Juli '23). Practisch tapperedschap (met ill.), door J. van Baalen. — Ananascultuur, door J. J. Oehse (met afb.). — Bataten, door Dr. P. J. S. Cramer. — Bemestingsproef bij Bengaalsch gras met zwavelzure ammonia tegenover stalmest, door F. W. Weber. — De actie in Australië tot wering van Ned.-Ind. hout wegens vermeend gevaar voor invoer van boorders, door L. Kalshoven. — Onze producten op de wereldmarkt voor 1922. — Boekbespreking, Dr. E. Fickendey, Die Oelpalme an der Oostkuste van Sumatra, door J. G. J. A. Maas. — Bericht omtrent de Gouvernements kina-onderneming over het eerste kwartaal 1923. — Verslag van een reis naar Zuid-Sumatra ter bestudeering van den koffiebessenboek, door Dr. Ch. Bernard.
 No. 2. Zuid-Sumatra Landbouwvereniging en de eigen werving, door Dr. R. Boersma. — Ananascultuur, door J. J. Oehse (vervolg). — Bataten, door Dr. P. J. S. Cramer (vervolg). — De actie in Australië tot wering van Ned.-Ind. hout, enz., door L. Kalshoven (slot). — Nogmaals emigratie naar Amerika in verband met land- en tuinbouwtoestanden. — Bijenteelt, door R. A. M. — De verbetering van den varkensstapel in Indië, door Dr. H. 't Hoen. — Boekbespreking, Jhr. Dr. F. C. van Heurn. Studiën betreffende den bodem van Sumatra's Oostkust, enz., door J. A. Maronier. — De tabakscultuur in Cameroun (vervolg). — Cultuurmogelijkheden in het Zuiden der Oostkust van Sumatra.

Hoe de Heidensche Keiees zijn God laat oordeelen.
 Onder dit opschrift eene beschouwing van Pr. J. van de Kol in het Aug.-Nr. van het Missiewerk. De schr. behandelt achtereenvolgens vier soorten van godsordeelen, welke op Kei worden gepraetiseerd, nl. eed, duel, proef en lot. Bij den eed is alleen sprake van den zgn. „zuiveringseid”, waardoor een beklagde zijn onschuld wil bewijzen. — Het gerechtelijk duel is in onbruik geraakt, alleen ouden van dagen weten nog te vertellen, op welke wijze het plaats had. — De gerechtelijke proef (zoals de bekende waterproef, vuurproef en dgl.) wordt al zeldzamer toegepast, doch is nog niet geheel verdwenen. — Het lot als godsordeel dient alleen om een schuldige uit te vinden. Vaak toch gebeurt het of ander misdrijf, waarbij de dader geheel onbekend is, waarbij ook op niemand enig vermoeden valt. In zulk geval roepen de hoofden het volk bijeen en trachten door het lot te weten te komen wie de schuldige is.

Indisch Militair Tijdschrift.
 Inhoudsopgave van No. 7 (voor zoover op Indië betrekking hebbend). De positie der luchtvaartafdeeling in de Ned.-Ind. weermacht, door A. G. van Tricht, met Naschrift door H. Behrens. — Antwoord op „Eenige beschouwingen door Kap.-Luit. ter zee G. C. Kijser naar aanleiding van: De defensie van N.-I. is in de eerste plaats de taak eener „lichtmacht”, door H. Behrens, met Naschrift door C. C. Kijser. — Volkswil en volkskracht op Java. Een algemeene beschouwing naar aanleiding van de prijsvraag der I. K. V., door C. M. B. Dixon. — Een greep uit het Militair Tafel No. 36, door H. J. B. Tulfer.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Afl. 20. Kunst en kunstvaardigheid in Indië (vervolg), door N. — Een Soendaneesche sport (pijl- en boogschieten), door M. E. Reitsma-Brutel de la Rivière. (met ill.) — Een ander over het verkeerswezen in Noord-Midden-Java (slot), door L. A. Petten (met kaart en ill.) — De geest van den wind en de heksen der zee. (Fantasie van de Wijnkoopsmaaf), door W. Blokzeijl-Leembruggen (met ill.)

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.
 Juli 1923. Moderne rubbercultuur, door J. G. J. A. Maas. — Enkele beschouwingen over oculaties, door Dr. A. Steinmann. — Alg. Verg. der Rubberplanters Vereeniging op 20 Juni 1923 te Bandoeng.

Ned. Indisch Rubber- en Thee-Tijdschrift.
 8e Jaarg. No. 8 (Juli '23). Rusland's caoutchouc-industrie in den nieuwen tijd. — Enkele beschouwingen over oculaties, door Dr. A. Steinmann, met Inleiding door Dr. Ch. Bernard. — Centrosema, een veel belovende nieuwe groenemester. — De Nederlandsche theehandel tot aan het einde der 18e eeuw, door Dr. J. J. B. Deuss (vervolg). — Kina-acten en hun parasieten, door Dr. R. Mengel.

Indisch Gedenkboek H. W. de Koningin.
 De Hollandsche editie van het Indisch Gedenkboek is praktisch mitverkocht. Voor eventuele bestellingen uit Holland was een aantal van 500 gereserveerd, doch wegens grooten toevloed in de laatste weken van aanvragen uit zame plaatsen op de Buitenbezittingen, welke men niet heeft willen afwijzen, is die reserve op 200 gebracht, doch de vrijkomende 300 zijn ook al weer besteld, zelfs tegen

den verhoogden prijs. Zoodat verdere gegadigden zullen moeten worden afgewezen. Alleen van de luxe-editie zijn nog 20 à 25 ex. beschikbaar.
 Ook van de Maleische editie zijn nog slechts een paar honderd over. Niet alleen van inlandsche zijde uit de Buitenbezittingen zijn nog ettelijke honderden aanvragen gekomen, doch ook de Chineesche ingezetenen hebben zich, na een aanmoedigend woord in de Chineesche pers, niet onbetuigd gelaten.
 Niet alleen het boek, maar ook deze vlotte teekening mag dus als een algemeene hulde aan H. M. worden beschouwd.
 Met het drukken is men aan hoofdstuk 7 toe, terwijl de illustraties nagenoeg zijn afgedrukt. De verschijning kan dus begin Augustus worden verwacht van de Holl. en medio Augustus van de Maleische editie. (Ind. P.)

Ons Element en Ned. Zeewezen.
 In het Nr. van 12 Aug. is opgenomen het vervolg van het opstel over de ontwikkeling van de Nederlandsche koopvaardijvaart onder de Regeering van Koningin Wilhelmina. — De hr. H. Herman vervolgt eveneens zijn artikel over Deema en de Goudkust, tijdens het begin van de vorige eeuw.

Publicaties Ned.-Ind. Landbouw Syndicaat.
 Jaarg. 1923, afl. 17. Raming van de Rubberproductie van Ned.-Indië in 1923. — Koffiediefstallen en Kamers van Landbouw. Rede van Mr. A. van Gennep, gehouden in den Volksraad op 21 Juni 1923. — Selectie en uitdunnen (bij de cultuur van Hevea), door J. R. Harmsen. — Soekaboemische Landbouw Vereeniging. Jaarverslag over 1922.

Deelneming van de Overheid aan het Bedrijfsleven; rede door Prof. Mr. M. W. F. Treub uitgesproken te Weltevreden. Met Voor- en Nawoord door K. F. van den Berg. (Publicatie 14 van de Vereeniging voor Studie van Koloniaal-Maatschappelijke Vraagstukken).

Het eerste Al-Islam Congres te Cheribon, door Dr. H. Kraemer. (De Banier, 13 Juli '23).

Met de Centraal Nieuw-Guinee-Expeditie Ao. 1920, naar een onbekenden volksstam in het Hooggebergte, door Dr. H. J. P. Bijlmer (vervolg), (met ill.). (Aarde en haar Volken, Juli '23).

De Indische tariefwet, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). (In- en Uitvoer, 15 Aug. '23).

De vermindering van de Aeresuitkeering in 1924. — De a.s. vermindering der aeresuitkeering en de Huurcommissie, door W. B. Petri, met Naschrift door B. (Locale Belangen, 1 Juli '23). — Het gemeente-rdonnantie-gerucht, door B. — De decreesuitkeering door Red. (Id. 16 Juli '23).

Het onderwijs in den Volksraad. Rede van den heer Roep en Engelenberg. — Het ambachtsonderwijs, door J. v. S. (slot). (P. E. B. 12 Juli '23). — Onze defensie in den Volksraad. (Rede van den heer Engelenberg). — Ontwikkeling van de economische kracht van den Inlander, door Gr. — Rechtszekerheid, door M. P. — Economische benutting van erven, door R. A. M.

De strijd om de Indische Vennootschapsbelasting. (III. De beteekenis van het renteverrijnsel in Indië), door J. v. G. (De Taak, 11 Juli '23).

Het land dat geen toekomst heeft (Nieuw Guinea), door F. J. F. van Hasselt. (De Banier, 6 Juli '23).

Verslag van den Schout-bij-Nacht A. F. Gooszen over het Vlootplan. (Notulen Buitengewone Alg. Verg. van den Ondernemersraad voor Ned.-Indië op 13 Juli 1923).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1923, No. 27 en 28. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Timber in the Netherlands East Indies. A wealth of wood and great oppertunities, by E. J. Robertson (with ill.). — Harbour equipment in Java. Modern machinery at Tandjong Priok and Soerabaya (with ill.). (Netherl. Indies Review, Aug. '23).

Considérations sur la dynamique, de l'écorce terrestre, par E. C. Abendanon (Extrait des Annales de la Société Linéenne de Lyon, Tome 59, bl. 197).

Raden Adjeng Kartini. Door duisternis tot licht. Gedachten over en voor het Javaansche volk. Bijgeengegaard en uitgegeven door Mr. J. H. Abendanon. 4e Druk. (s-Gravenhage, Electrische drukkerij „Luctor et Emergo”).

Wat niet mocht. Indische roman, door Mas Ranoe. 2e Druk. (Amsterdam, L. J. Veen).

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
 Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
 BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
 Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventueele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

BESCHIKBAAR.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de
Recepten van een Ind. Kokki
 onmisbaar
 „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.
Prijs f 1.00

Om goede zaken te maken
 is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.
 GEBRUIK DIT BLAD VOOR UW
Reclamecampagne.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
 Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
 Wij kunnen U momenteel aanbieden: **S**
Complete Huiskamers van af f 315.-

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJ
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.

(Top Naef in *De Amsterdamer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 • Den Haag • Tel. M. 5611

Bezoekt de Tentoonstelling

van

BOEATAN

Den Haag - Heulstraat 19

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de voorzaal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's middags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie *akar bahar* armbanden tegen de reumatisch à f 2.50 per stuk.

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS

Groot Hertoginnelaan 252 - Den Haag
 Telefoon M. 391.

In- en Verkoop-Bureau
 van geheele en ged. van Inboedels

Suriname.

Alom in den lande worden grootsche toebereidselen gemaakt voor de viering van het vijf-en-twintig-jarig regeeringsjubileum van Koningin Wilhelmina. Het zal een luisterrijk feest zijn. Ook in onze „meest Nederlandsche kolonie” zal men feestvieren. Op het plein te Paramaribo zal een standbeeld van onze Koningin onthuld worden. Maar men zal daar feestvieren onder den druk der omstandigheden, feestvieren, terwijl iedereen voelt, dat de kolonie snel inzinkt. Het is diep treurig, dat de toestand juist in dit jubeljaar door een samentreffen van omstandigheden, daar zoo hachelijk moest worden.

In dit vijf-en-twintig-jarig tijdvak heeft het, van de zijde der Moederlandsche regeering, niet aan pogingen ontbroken om dit overzeesche gebied uit zijn verval op te heffen. Niet altijd waren die pogingen doeltreffend, maar de goede wil was er. Wat ontbroken heeft was de goede wil van kapitaalkrachtig Nederland om een deel van den ondernemingsgeest, die in de zusterkolonie in de Oost zoo veel groots heeft tot stand gebracht, beschikbaar te stellen voor de kolonie in de West. De groote kapitalen, die in en na den wereldoorlog verloren zijn gegaan, zouden behouden zijn gebleven, indien ze waren aangewend om in Suriname in te halen wat door kortzichtigheid zoo lang verzuimd is.

Zou het niet een waardige hulde zijn aan onze Koningin, zoo eenige kapitaalkrachtige lichamen in haar jubeljaar besloten het bewijs te leveren dat Nederlandsche ondernemingsgeest in staat is een kwijnende kolonie tot bloei te brengen.

Telkens hoort men dat zij, die in staat zijn tot groote ondernemingen, niet eens kennis willen nemen van hetgeen geschreven wordt om de groote voordeelen aan te toonen, die Suriname in velerlei richting aanbiedt. Zou dan het verslag van het Suriname Studie-Syndicaat, het rapport van den heer Pyttersen aan de Regeering, zouden de vele artikelen in *De West-Indische Gids* niet zijn doorgedrongen tot hen, die daarvan in de eerste plaats kennis hadden moeten nemen? Al deze geschriften toonen toch ten duidelijkste aan, wat van het land te maken is wanneer de zaken krachtig worden aangepakt. Weten de mannen, die hier wat zouden kunnen doen, niet wat Suriname eenmaal voor den Nederlandschen handel heeft betekend? Zou het te veel gevegd zijn, wanneer men hen vroeg kennis te nemen van het artikeltje in *De West-Indische Gids* van Februari 1923, waarin een geschrift van den heer J. Hudig Dzn. besproken wordt?

Zou het de krachten van het Nederlandsche kapitaal en den Nederlandschen ondernemingsgeest te boven gaan in Suriname een paar duizend hectaren met bacoven te beplanten en voor een geregelde verschepping te zorgen? Kwam die verscheppingsgelegenheid tot stand, dan ware de vicieuze cirkel, waarin men in de kolonie ronddraait, verbroken en konden ook de bestaande plantages en de kleine landbouwers de bacovencultuur, alsook die van ander fruit, ter hand nemen.

Wie neemt hier het initiatief? Kan de regeering de kapitaalkrachten in den lande niet opwekken tot deze daad van vaderlandsliefde en van..... eigenbelang?

Van vaderlandsliefde, omdat het een schande zou zijn voor een oude koloniserende mogendheid een harer koloniën te laten te gronde gaan.

Van eigenbelang, omdat zulk een onderneming, goed opgezet en met kennis van zaken geleid, ruime winsten belooft.

Is dit eenmaal bereikt, dan zullen andere ondernemingen van zelf volgen en zullen alle moderne hulpmiddelen bij de cultures toepassing vinden. Suriname kan weer een katoenland worden. Rijst is er een veel belovend product. En eenmaal zullen

BESCHIKBAAR.

Lunchroom

DE OUDE VETTE HEN

DEN HAAG bij het Stadhuis

voor de koffie en de cacao betere tijden aanbreken. Moge het zoo zijn!

Blijkens mededeling van het comité te Paramaribo voor oprichting van een standbeeld van de Koningin ter gelegenheid van haar zilveren Regeeringsjubileum, zal dit beeld op 31 Augustus a.s. worden onthuld op het Gouvernementsplein te Paramaribo.

Aan het derde en vierde jaarverslag (1 Juli 1921—30 Juni 1923) van de „Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname” ontleenen wij het volgende:

„In Januari 1922 wendde de vereeniging zich tot den gouverneur, om met klem te wijzen op de noodzakelijkheid eener betere telegraphische verbinding, daar de herhaalde, soms maandenlange kabelinterrupties een onhoudbaren toestand opleverden voor den handel.

Uit sedert verkregen inlichtingen is gebleken dat het gouvernement krachtig streeft naar de inrichting van een draadloos station voor den publieken dienst te Paramaribo.

Ingevolge verlangen van het opperbestuur, werd in 1922 ernstig overwogen om een deel van den bestaanden spoorweg naar Dam op te breken. De vereeniging richtte in Augustus 1922 een adres aan den gouverneur, waarin omstandig betoogd werd, dat een prijsgeven, geheel of gedeeltelijk, van den spoorweg naar het Hinterland, eerst dan gerechvaardigd zal zijn, wanneer vaststaat, dat het achterland der kolonie geen kansen biedt op ontwikkeling. Dit staat echter h.i. tot dusverre allerminst vast. Integendeel, zijn er, naar zij opmerkt, verschillende aanwijzingen in andere richting. Dat het spoorvervoer, na zich verscheidene jaren in stijgende lijn te hebben bewogen, plotseling in 1921 afnam, meende men voor een deel te moeten toeschrijven aan de verhooging der tarieven, die de draagkracht van belanghebbenden te boven ging.

De conclusie van het adres is, dat de vereeniging zich geheel aansluit bij de meening van het gouvernement, dat een inkrimping van den spoorweg beslist te ontraden is.”

Curaçao.

Indrukken.

De heer A. G. Stalius Muller, voorzitter van den Kolonialen Raad heeft in de eerste opnieuw door hem voorgezeten raadsvergadering de leden begroet met eene rede, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Ik heb Curaçao teruggevonden, ik beken het eerlijk, veel veranderd.

De groote toeneming van de stoomvaart, de groote drukte in de haven, die groote beweging heeft mij gefraspeerd, niettegenstaande ik door trouwe lezing van de Curaçaosche bladen daarop voorbereid moest zijn. En het Schottegat! De „Isia” lijkt wel een moderne fabriekstad.

Nog een ding, dat mij zeer is opgevallen, maar niet aangenaam heeft aangedaan, is de toestand van onze straten en wegen. Het valt ook den vreemdeling sterk op, zooals ik zelf heb ervaren. Onze straten, maar vooral onze buitenwegen zijn niet bestand gebleken tegen het moderne vervoer. Wordt er niet spoedig ingegrepen dan dreigen zij onbruikbaar te worden voor alle verkeer.

Ik heb hooren verluiden, dat bij het Bestuur plannen bestaan om tenminste de hoofdwegen te verbeteren. Laten wij, wanneer het Bestuur dan met die plannen tot ons komt, niet al te zuinig zijn. Curaçao is door de aanwezigheid van een groote petroleuminstallatie goed op weg om een havenplaats van betekenis te worden, waarlangs zeer vele vreemdelingen komen. De indruk dien zij van Curaçao medenemen, van den zorg voor straten en

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
 Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

wegen is lang niet gunstig. Het is niet prettig voor
 Curaçaoënaar om in den vreemde, op reis en
 bij het bezoeken van andere havenplaatsen de ver-
 gelijkingen aan te hooren, die dan gemaakt wor-
 den tusschen den toestand in dit opzicht op die
 plaatsen en op zijn eigen land.

Ik zeg deze dingen al dadelijk omdat de indruk-
 ken nog versch zijn; ik heb, wat ik hier zeg, zelf
 ondervonden en moest, bij aankomst alhier, de
 juistheid der vergelijkingen en critieken consta-
 teren."

Geen dokters voor Curaçao.

In de *Amigoe* vinden wij overgenomen uit het
Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde eene
 waarschuwing van dokter J. Arends op Curaçao
 tegen dienstneming als arts in Curaçao. Meege-
 leeld wordt, dat op het hoofdeiland niet minder
 dan 14 dokters zijn; dat gouvernementsgeneeskun-
 den in 1922 den dienst verlaten hebben wegens
 minder (e?) loyale en onbillijke behandeling; dat
 Oostenrijksche artsen aangenomen zijn voor f 7200,
 terwijl aan Nederlandsche artsen slechts f 5100
 aangeboden wordt. Er is, zegt dokter Arends, geen
 gebrek aan artsen, maar wel behoefte aan men-
 schen, „die zich kunnen schikken naar de wen-
 schen van den chef van den geneeskundigen
 dienst" en van den Gouverneur. „Particuliere
 praktijk toegestaan", zegt de advertentie, maar er
 is geen particuliere praktijk.

In *La Union* vraagt een inzender „hoe handelt
 het gouvernement met de volksgezondheid?" en
 antwoordt: „miserablement!" Op Aruba is maar
 één dokter, in de benedistricten niet eens één.
 Opmerker meent, dat dokter Arends in zijn aan-
 spraak stuk den spijker op den kop slaat.

Het in het stuk van dokter Arends vermelde om-
 stand de geldelijke zijde der zaak is de oude kwes-
 tie. Het gouvernement laat loven en bieden en looft
 en biedt zelf met een vast minimum, dat gelijk is
 aan het officieele aanvangssalaris. Misschien kan
 in dezen tijd van malaise menschen krijgen
 tegen de vastgestelde salarissen, waar zij vroeger
 eenige duizenden gulden meer moest geven,
 maar er wordt zoo eene ongelijkheid geschapen,
 die terecht reden tot beklag geeft en weinig aan-
 name verhoudingen schept. En o.i. slaat het al-
 tijd nog te bezien, of de uitgezonden van die
 traktementen kunnen rondkomen.

Uit den Verrren Vreemde.

Om den gouden hoorn.

Over de vraag der ontruiming van Konstantinopel door
 de daar gelegerde garnizoenen der geallieerden werd in be-
 zinsel te Lausanne beslist, Engelschen, Fransen en Ita-
 lianen moeten verdwijnen zoodra het vredesverdrag door
 de Nationale vergadering te Angora zou zijn geratificeerd.
 De commissie, welke de ontruiming te regelen had kwam
 reeds met haar werk gereed. De uittocht heeft niet op de
 ratificatie gewacht, maar is begonnen zoodra het rapport,
 dat de goedkeuring aanbeveelt, aan de Nationale vergade-
 ring was aangeboden.

Intusschen is de nieuwe Turksche regeering toch niet
 voornemens haar zetel naar Stamboel te verplaatsen. Vol-
 gens een mededeeling van Ali Foead Pasha, voorzitter van
 de Nationale vergadering, staat het besluit vast om Angora
 hoofdstad te laten blijven. Het plan van aanleg der hier-
 voor noodige gebouwen is reeds gereed.

Kemal Pasha, die hoofd zal worden van wat men de
 „republiek Turkije" kan noemen, zal ook zijn hoofdzetel te
 Angora vestigen.
 Hoewel het bouwen van een hoofdstad geen kleinigheid
 is, en dit nog te meer als 't geldt een onbeduidend plaatsje
 ver in het binnenland tot residentie in te richten, lijkt dit
 besluit toch verstandiger dan een verplaatsing van den
 regeeringszetel naar Konstantinopel. Door haar ligging,
 door het internationaal handels-, en scheepvaartverkeer,
 door de aanwezigheid van tal van vreemde of verouderde
 Turksche instellingen, zou Konstantinopel duizend gevaren
 aanbieden voor conflicten. In Angora kan de voortvarende
 jonge regeering de atmosfeer scheppen, waarin zij zich
 wenscht te ontwikkelen. Konstantinopel kan zijn betekenis
 als wereldstad en haven behouden, en zelfs het midden-

punt blijven van het godsdienstig en intellectueel Turksch
 en Mahommedaansch leven.

Hoe Angora zijn eigen weg wensch te gaan teekent zich
 ook af in de politiek, welke het ten opzichte van Moskou
 volgt. Zoo zijn onderhandelingen tusschen de twee regeer-
 ringen gevoerd over de consulaire aangelegenheden, die,
 naar verklaard is, tot een gunstig resultaat hebben geleid,
 en die een goeden grondslag willen verzekeren aan de
 handelsgemeenschap tusschen Turkije en Rusland. Op den
 duur zal het verschil in opvatting tusschen de sowjet-
 regeering en de koran-regeering vrijwel zeker een goede
 samenwerking onmogelijk maken, maar voor de naaste toe-
 komst kan voor de twee sterke, anti-Westersch gestemde
 mogendheden uit een handig samengaan groot voordeel ge-
 trokken worden.

Alles wijst er op dat Lenin dit evenzeer inziet als Kemal
 Pasha. Met de ontruiming van Konstantinopel zal wel niet
 het laatste woord gesproken zijn in den strijd om den gou-
 den hoorn.

't Britsche mandant over Palestina.

De *Daily Express*, beslist tegenstander van het Britsche
 mandaat over Palestina, toont zich boos en verontwaard-
 igd over het feit, dat de minister van koloniën, de hertog
 van Devonshire de delegatie van Arabieren niet heeft ont-
 vangen, welke naar Londen is gekomen om het standpunt
 van de Arabisch nationale partij uiteen te zetten. Het blad
 wijst erop, dat de Zionistische delegatie wel haar inzicht
 heeft mogen bepleiten, en het herinnert er aan dat de
 Arabieren het talrijkste deel (700.000) van de bevolking uit-
 maken. Arabieren, andere Mohamedanen en Christenen
 tellen te zamen 93 pCt., Joden zijn er maar 70.000; van
 dezen zijn er nog veel anti-Zionistisch. 't Wordt onredelijk
 genoemd de politiek van Sir Herbert Samuel, den Joodschen
 Britschen hoogen commissaris door te drijven, niettegen-
 staande de ongunstige resultaten.

Uitbreiding van den katoenteelt in de Britsche koloniën.

Aan een mededeeling van den Nederlandschen consul te
 Manchester zijn de volgende gegevens ontleend, die, naar
 het ons voorkomt, in menig opzicht aandacht en overwe-
 ging verdienen.

De *British Cotton Growing Association* is er bij voorbaat
 op bedacht het tekort aan katoen, dat verwacht kan worden,
 zoodra de industrie weer normaal zal werken, aan te vul-
 len, en tevens Groot Brittannië voor de levering van katoen
 onafhankelijk te maken van de Amerikaanse exporteurs.
 Zij streeft er daarom naar de katoenteelt in de Br. koloniën
 uit te breiden en zij heeft reeds zeer bevredigende resul-
 taten bereikt.

De katoenteelt bedraagt in Britsch Indië ruim 5½ mil-
 lionen balen p. j., en slechts ½ miljoen in Soedan, Oeganda,
 Nigeria, Nyassaland, Z. Afrika, Tangayika, West Indië en
 Australië te zamen.

Br. Indië levert dus het reuzendeel, maar de korte vezel
 van de katoen maakt het product voor de Lancashire-
 weefsels ongeschikt. Pogingen worden gedaan om betere
 soorten te kweken.

Soedan levert goede langvezelige katoen. De jaarlijkse
 opbrengst is 40.000 balen. De laagvlakte tusschen den
 Witten- en den Blauwen Nijl geven de beste kwaliteit. Het
 kultuurgebied wordt hier gestadig uitgebreid. Ook te Tokar
 en te Kasala worden irrigatiewerken en een spoorweg aan-
 gelegd, ten bate van de uitbreiding der productie van eerste
 kwaliteit Egyptische katoen. Men verwacht mettertijd van
 Soedan een opbrengst van 1 miljoen balen per jaar.

In Oeganda is katoen een voortbrengsel der laatste
 twintig jaren, maar zij is er nu reeds het voornaamste
 landbouwproduct geworden. Als kleine teelt gedreven,
 brengt het groote aantal verbouwers toch een belangrijk
 totaal op. Men hoopt 't hier binnenkort tot een oogst van
 een half miljoen balen prima kwaliteit te brengen. De
 katoen wordt te Mombassa verscheept.

Ook in Nigeria, Nyassaland, Z. Afrika en Tanganyika —
 vroeger Duitsch Oost Afrika — worden gunstige resultaten
 bereikt.

In Britsch West-Indië wordt katoen van de fijnste hoe-
 danigheid geteeld. De oogst 1920—21 leverde 5000 balen, men
 meent dit totaal te kunnen verdubbelen.

De *British Cotton Growing Association*, die met het De-
 partement van landbouw en met de verschillende koloniale
 besturen samenwerkt, heeft ook een begin gemaakt met
 den aanplant in Queensland, in Australië. Zij trekt als ver-
 wachting van de oogst aldaar 30.000 à 40.000 balen uit.
 Beantwoordt dit aan de verwachting, dan wordt het ex-
 ploitatiegebied geleidelijk uitgebreid.

Slaagt de Br. C. Gr. Ass. erin zich geheel of grotendeels
 onafhankelijk te maken van de Amerikaanse leveranciers,
 dan kan dit grooten invloed hebben op den prijs van de
 producten der Lancashire-industrie, die door haar omvang
 als maatgevend mag worden beschouwd, zij was toch vóór
 1914 in groote mate afhankelijk van de speculatie in Ame-
 rikaansche katoen, en deze toestand zou zijn teruggekeerd,

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512

DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

DE

„ADI POESTAKA"

UITGEVERS-MIJ EN

ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert

**ALLE WERKEN
 OP ELK GEBIED**

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
 Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
 voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en
 Moderne Europeesche Talen

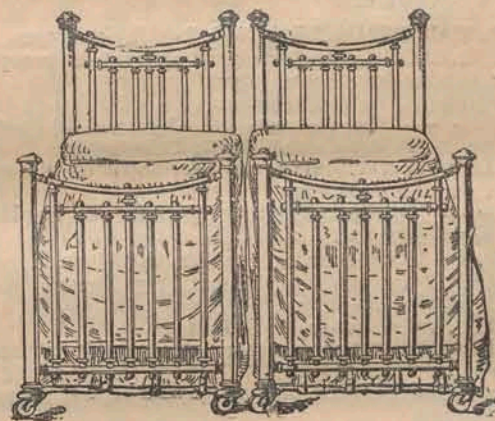
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 4420

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het
 eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8½ tot 6 uur.

**LEDEN VAN DE
 VER. „OOST EN WEST"**

hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
 kaart toegang tot de Clublokale Restau-
 rant en Leeszaal van de **Amsterdamsche
 Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat
 Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag
 tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
 Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
 en West aantreffen.

EINDHOVENSCH BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

BESCHIKBAAR.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

**Programma voor Jaargang VIII
(MEI 1923-APRIL 1924)**

Behalve die van actueelen aard, zullen de volgende rijk geïllustreerde artikelen in den achtsten jaargang worden opgenomen:

- Prof. J. F. VAN BEMMELEN, Nederl.-Indische dieren.
- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- J. G. DOORMAN, In de Preanger.
- Vormen van het Oostersch despotisme in de dagen der Oost-Indische Compagnie.
- T. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboeidoer.
- Het Kala-Makara-ornament in de Hindu-Javaansche kunst.
- T. ESSER, De feestelijkheden van den Oost-Javaan.
- J. E. JASPER, Naar den top van den berg Slamet.
- G. KALFF, Blitar.
- JAAP KOOL, Over Gongs en Ankleongs.
- Prof. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. J. PAERELS, De Indigo-cultuur. De Katoen-cultuur. De Gambir-cultuur.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- jkvr. D. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, Donorodjo. Bezoek Gouverneur-Generaal op Lombok.
- lhr. B. C. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores).
- K. TIDEMAN-VAN BRUGGE, Javaansch houtsnijwerk. Badplaatsen op Java.
- I. H. DE VRIES, Een predikant-kerkafbreker.

Waar nu acht jaren geleden dit Maandblad werd opgericht ten einde te trachten eene meerdere belangstelling voor onze Koloniën op te wekken, daar zullen wij het ten zeerste op prijs stellen indien wij ook op Uwe medewerking en steun mogen rekenen.

Gaarne stellen wij daartoe gratis proefnummers ter beschikking en verzoeken U ons te willen opgeven aan welke adressen wij een nummer ter kennis-making mogen zenden.

U dank zeggend voor Uwe medewerking op deze manier en ons aanbevolen houdend voor Uwe wenken, welke wellicht een verhooging van het aantal abonnementen ten gevolge kan hebben, teekenen wij

Hoogachtend,
DIRECTIE MAANDBLAD
„NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW”

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

indien de Br. C. Gr. Ass. haar wijs beleid niet had toegepast.

Wintersport in Kenya.

De United Empire vertelt van een bewonderenswaardig gebied in de nabijheid van Nairobi in Oost-Afrika. Het biedt alle aantrekkelijkheden van de meest gezochte bergstreek voor wintersport. De uitgestrekte sneeuwvelden zijn uitstekend geschikt voor ski en toboggan. De hoogte wisselt af tusschen 15000 en 16000 voet. De laatste 26 mijl van den weg loopen over een gunstige helling, door oorspronkelijke bosschen van treffende schoonheid. Het meer, waarop schaatsen gereden wordt, ligt op ongeveer 10 mijl van den evenaar, het mag zeker als een verrassende bijzonderheid vermeld worden. Midden op den dag smelt het ijs, doch spoedig daarna vriest het water weer dicht en draagt het de schaatsenrijdenden weer.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

De Secretaris-Penningmeester der Vereeniging „Oost en West”, is tot 27 Augustus afwezig.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD!

- G. J. Scheepmaker, Keizerstraat 68, Scheveningen;
- C. H. G. van Houten, Blois van Treslongstr. 17, Den Haag;
- C. Bak, Schermerstr. 31, Haarlem;
- L. Goudkade, Nieuwstraat 49, Boskoop;
- W. A. J. M. Geleyse, Broek in Waterland; allen als onderwijzer.
- F. J. W. H. Sandbergen, Nicolaïstr. 73, Den Haag; als administratief ambtenaar B.B.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs (voor onderwijzeres hoofdkate vereischt).
- Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.
- Opzichter werkplaats voor afd. instrumentmakerij bij den dienst der Staatsspoorwegen.
- Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der Staatsspoorwegen (leider spoorwegtelegraafdienst).

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeling, onderafdeeling A.B., van het Ministerie van Koloniën.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht.

- J. ISRAEL, oud-adjt., Translateur v. d. Javaansche taal, Soestdijk. — Javaansch. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.
- A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
- M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.
- J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkerksstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

BESCHIKBAAR.

JOS. SUYS, Candidaat-Notaris, Leeraar M. O. opleiding groot en klein notarisexamen, repeteert burger- en handelsrecht, van Boetzelaarlaan 174, Den Haag.

J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat 45. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, en Secretaris afdeling Den Haag, Laan van Meerdervoort 187.

Mutaties van 15 tot 22 Aug. 1923.

Nieuwe leden.

- P. M. Hooikaas, Secretaris Res. Lampongsche Districten, Den Haag, Madurastraat 4. f 5.
- E. Treffers, Off. v. Gez. 1e kl. N.-I. L., Den Haag, van Slingelandtstraat 41, f 5.

Adresveranderingen.

- N. A. de Haart, Controleur B.B., van: Rotterdam, G. W. Burgerplein 15, naar: Den Haag, Archimedesstr. 135, f 5.
- J. C. de Haan, Leeraar H.B.S., van: Bandoeng naar: Heemstede, Achterweg 16, f 5. (Contributie '23 reeds voldaan).
- A. H. Haak, Onderwijzer der 1e kl., van: Malang, naar: Den Haag, Regentesselaan 93, f 5.
- E. L. Meijer, Controleur Tolrechten, van: Soerabaya, naar: Den Haag, Regentesselaan 90, f 5.
- A. A. Th. Fortgens, Militaire Apotheker 1e kl., van: Zeist, Steinlaan 136, naar: Bandoeng, D. v. O., VIIe Afd.
- J. R. Davijt, Hoofd H. I. S., van: Pajacombo naar: Tjandjoer.
- M. Kruyt, Landmeter b. h. Kadaster, van: Bandoeng, de Grootstraat 9, naar: Malang, Willemstraat 4.
- Mr. A. J. A. Bake, Voorzitter Landraad, van: Solo naar: Djokdja.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, spoedigste mededeeling te doen; in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Ingevuld toe te zenden aan den Secr.-Penningmeester, Heulstraat 17, Den Haag.

De Ondergeteekende wenscht ^{Lid} te worden ^{Begunstiger} der Vereeniging „Oost en West”, op een contributie van f 's jaars (leden f 5.- 's jaars minimum, aan wie wekelijks het Weekblad gratis wordt toegezonden; Begunstigers f 1.- minimum, als uiting van sympathie met het streven).

Naam en Voorletters:

Beroep of Betrekking:

Adres:

den 192 ..

Handteekening.

„SALLANDIA”
(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)
LINOLEUMWAS - WRIJFWAS
DE BESTE
CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE **Filiaal: ARNHEM**
Noordwal 4, Tel. 2461 **Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195**

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelogeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-Islam.
 5. De Sultaniëten in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De theecultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
1. Over Ball en zijne bewoners.
 2. Bevoeling in Nederlandsch-Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
 Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS
 Wijnhandel
 Kantoor:
 Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913
 SPECIALITEIT in
ROYAL BARSAC
 Grand Vin Etampé
 à f 2.25 per flesch.
MEDOC, Superieur
 à f 1.25 per flesch.
 Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ
DEN HAAG **ROTTERDAM**
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

Werdeidmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentessoplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

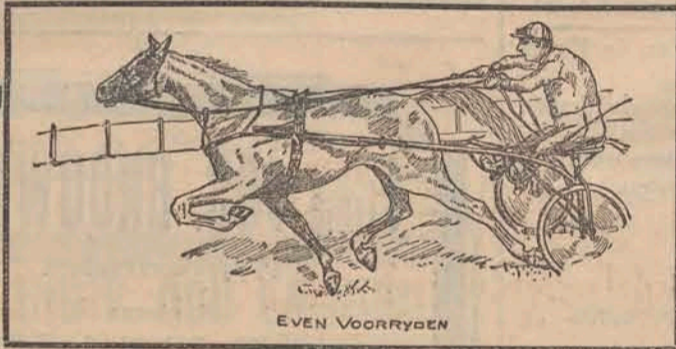
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

EVEN VOORRYDEN

De Paardenwereld

Geillustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
Magazijn, Prinssestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

BABYGOED

**Luiermand-Uitzetten
Gegarneerde Wiegen**

Fa BECHT Passage 58 - Tel. 2860 **DEN HAAG**

Glas- Porcelein- Aardewerk **INDIË** Email merk „Ketel”
:: Berkefeld Filters :: Gero - Alpacca - Zilver

Zendingen naar Indië worden gratis en onder volle garantie voor gawe overkomst verzonden

Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen

voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg